

RENDĀ VAIRS NAV SKOLAS, kas pēdējos gados darbojās kā Kuldīgas 2. vidusskolas filiāle. Kā Rendas bērni tiek uz skolu, un kā viņi jūtas? → 4. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEĪ

Kurzemnieks

Nr. 103
(11 339)

Cena
0,68 eiro

Pirmdiena, 2018. gada 10. septembris

LABA DĀVANA

Ar koncertu *100 Latvijas stāsti 100 minūtēs* un meistarklasēm gandrīz 6000 skolēniem no visiem Latvijas novadiem 6. septembrī arēnā Rīga uzsākta iniciatīva *Latvijas skolas soma*.

LATVIJAS SKOLAS SOMA

Finansējums –
13,5 miljoni eiro

Vairāk nekā **200 000 skolēnu**
no 1. līdz 12. klasei

Projekta ilgums –
trīs gadi

Saturs:

- Latvijas valstiskuma attīstības saglabāšanas liecības
- Latvijas kultūras vērtības un laikmetīgās izpausmes
- Zinātnes un inovāciju attīstība Latvijā
- Latvijas daba un kultūrainava

Kultūras pasākumu piedāvājums:
www.lv100.lv

Nauda – pašvaldībām
proporcionāli skolēnu skaitam

Katru gadu apmēram
14–17 eiro bērnam

Pagājušajā mācību gadā
nevienu kultūras pasākumu
NEBIJA APMEKLĒJUŠI:

- 1.–4. klase – 14%
- 5.–6. klase – 18%
- 7.–9. klase – 19%
- 10.–12. klase – 13%

IEMESLI:

- Biļešu cena – 81%
- Transporta izmaksas – 66%
- Attālums līdz norises vietai – 64%
- Saskaņošana ar mācību grafiku – 41%
- Ierobežots piedāvājums – 24%
- Atbalsta trūkums no pašvaldības – 12%
- Biļešu pieejamība – 12%

Uz atklāšanas pasākumu proporcionāli skolēnu skaitam Kuldīgas novadam tika piešķirtas 74 biļetes, Skrundas novadam – 13, Alsungas novadam – četras.

Latvijas skolas soma ir viens no Latvijas simtgades apjomīgākajiem projektiem, kas paredz valsts finansējumu, lai 1.–12. klašu skolēni varētu labāk iepazīt kultūras piedāvājumu. Tie ir 13,5 miljoni eiro jeb 40% no simtgadei paredzētā valsts finansējuma un tiks tērēti trīs gados – gan klašu braucieniem uz projektā piedāvātajiem kultūras pasākumiem, gan teātru, lektoru, izstāžu u.c. uzņemšanai skolās.

Novadu projekta koordinatore atzīst, ka šī ir laba dāvana skolēniem, iespēja vismaz divas reizes gadā apmeklēt kādu kultūras pasākumu, par to pašiem nemaksājot.

Koordinatore Lilita Mačtama no Kuldīgas novada stāsta, ka pagaidām līgumi noslēgti par septiņiem eiro katram bērnam, kas tērējami līdz janvārim. Novadā mācās 2623 skolēni. Nauda nonāks pašvaldībā, bet tas būs skolu ziņā, kādiem pasākumiem to tērēt. L.Mačtama piebilst, ka diemžēl projektā nav iekļauti pirmsskolēni.

Alsungas novada projekta koordinatore

Aīda Vanaga stāsta, ka novembrī iecerēts vidusskolēnu brauciens uz Nacionālo teātri, lai piedalītos Valtera Sīļa uzvedumā par Latvijas valsts proklamēšanu. Biļetes cena ir pieci eiro, vēl par diviem eiro varēsot iziet ekskursijā pa teātri. Mazajiem bērniem būs cits piedāvājums. Alsungas novadam līgumā paredzēti aptuveni 800 eiro 114 skolēniem.

Skrundas novadā projektu koordinē Una Blūma. Novadā ir 394 skolēni, par kuriem noslēgts līgums.

Inguna Spuleniece

KĀ VARĒJA PAZUST PIECGADĪGĀ MEITENĪTE NO BĒRNUDĀRZA.

→ 3. lpp.

„Skaistākā vietā neesmu bijis: koraļļu rifs, zils ūdens, pasakaina, neskarta daba. Apkārt nekā daudz nav, bet arī nevajag – man pietiek ar dabu, ar viņiem,” saka **IVO DĒLIŅŠ** par kaitborda instruktora darbu Vjetnamā.

→ 7. lpp.

Kuldīgas uzņēmumā *Modra autoskola* ceļu satiksmes noteikumus un autovadīšanu vairākus mēnešus māca divi jauni speciālisti: Klāvs Maulis un Ģirts Perševics. Kā var kļūt par autoinstruktorem?

→ 10. lpp.

Pie Nīkrāces pamatskolas atklāts astoņus metrus augsts **KLINŠU KĀPŠANAS TORNIS.**

→ 5. lpp.

Trešdien, 12. septembrī:

- Uzņēmēji pret politiķiem.
- Muzejā jauni speciālisti.
- Tuvplānā – Vārmes florbolisti.
- Dzintru salidojumā.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Kas būs pēc tam?

Daina Tāfelberga,
tāl. 63350567,
daina.tafelberga
@kurzemnieks.lv

Nu jau tā kā būsīm apraduši ar baismo vārdu kombināciju *mācību iestāžu tīkla optimizācija*, kas latviski vienkārši nozīmē nelietderīgu skolu aizslēgšanu. Uz nezināmiem laikiem, kad tiks ar uzviju izpildīts 1. Mozus grāmatā (1:28) Dieva dotais uzdevums: „Augļojieties un vairojieties!” Un tepat Latvijā, laukos – ne ārvalstīs, kur bērna pabalsts ar divām nullēm rakstāms. Ticiet vai neticiet, mūsu pašreizējā zinību dieviņa Kārļa augstākajai matemātikai (kā tikko

„Ne vienā vien pagastā muižas ēkas kļūst arvien klusākas un klusākas.”

vienā politiku spriešanā iesmēja viņa kolēģis ekonomikas ministrs) skolai ar desmit bērniem dažādā vecumā nav nākotnes. Turklāt runa ir ne tikai par kvantitāti, bet, kā tajā optimizācijas plānā uzsvērts, galvenokārt par kvalitāti.

Skumji paliek vien tad, kad tādā rudenīgi miglainā, pagaidām vēl tikai drēgnā rītā redzi, kā mazi bērni, agrā rītā vēl pirms saullēkta izrauti no lauku klusuma skauto māju siltajām gultiņām, pieturā drebinās ne tik daudz no drēgnuma, cik no neziņas par lielo skolu, kur pilsētnieki uztur savus stresainos ieradumus. Nu nekas, gan jau pienāks tā literatūras stunda,

kad skolotāja stāstīs par Jāņa Poruka *Kauju pie Knip-skās*, kur Cibīnam neklājās vieglāk. Mūdienu bērniem pat ne tuvu tik slikti neiet, jo vismaz apgērba ziņā lielas atšķirības nav, kankarīšos neviens vairs nestaigā, bet kādas domas zem *Nike* cepures rosās, to zina tikai pats tās nēsātājs.

Vēl skumjāk kļūst, redzot to vēl īsti nepamodušos un jau sabijušos bērnu bariņu uz bijušās skolas fona. Ne vienā vien pagastā savulaik dižās muižas ēkas pēdējos gados kļuvušas arvien klusākas un klusākas, līdz tās pavisam piebeidz tā optimizācija. Godīgi atzišos, ka sirds tā nesāpētu, ja nesekmīgās demogrāfijas dēļ fotogrāfiju katalogā *Zudusī Latvija* nonāktu kāds kolhoznieku sociālistiskā reālisma šedevrs – pa roku galam uzcelts bērnodārzs vai skola. Bet par vēsturiskajiem pieminekļiem, kas pat karus pārdzīvojuši, gan žēl. Zināms, ka, muižkundzībai Latvijā beidzoties, lielā daļā vareno celtnu ierīkoja izglītības iestādes. Daudzus vēsturiskus arhitektūras pieminekļus no bojāejas skolas glāba arī padomju gados. Varbūt nebija labi bijušajā aristokrātu mītnē mākslinieku apgleznotās sienas pārsmerēt ar eļļas krāsu, ierīkot tur sporta zāles un internāta istabiņas ar pusaizmūrētu arku logiem. Tomēr skolas pastāvēja, valsts deva naudu ne pēc augstākās, bet pavisam vienkāršas matemātikas.

FOTOKOMENTĀRS

Partizāni, kuri izlīduši no bunkura.

Katrīnas Spulnieces-Aišpures foto

Kurzemnieks
Kuldīgā, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Galvenā redaktore Daiga Bitīniece – 63350567;
redakcija@kurzemnieks.lv; reklāmas nodaļa – 63324881;
sludinājumi@kurzemnieks.lv

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. apl. nr. 1400. Iznāk pirmdienās, trešdienās, piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta. Iespiests SIA Poligrāfijas grupa Mūkusalā, Rīgā, Mūkusalas ielā 15a. Metiens – 3389.

TRIS VIEDOKĻI

Kas gaidāms ekonomikas izaugsmē?

CEĻ BŪVNICĪBA

1. Lija Strašuna, Swedbank ekonomiste: – Pirmajā pusgadā Latvijas ekonomikas gada izaugsme bija 4,6% – tuvu pagājušā gada rekordiem. Eksporta sniegums joprojām ir ļoti labs. Galvenie izaugsmes stūrmaņi ir investīciju aktivitāte, kas aug reizē ar būvniecības apjomiem, un māj-saimniecību patēriņš, ko veicina pirkjspējas kāpums. Aug visas nozares, izņemot finanses. Lai gan nerezidentu banku biznesa samazināšanās notiek lēnāk, šis process

turpinās bremzēt ekonomiku. Šobrīd kritumu kompensē straujā būvniecība, īpaši nedzīvojamo ēku un inženierbūvju sektorā, tomēr pieaug arī dzīvojamo ēku celtniecība. Šīs nozares gada izaugsme pārsniedz 30%. Tās daļēji ir sekas lejupslīdei pirms trim gadiem, kā arī straujākai ES struktūrfondu ielplūdei šobrīd. Kapacitātes ierobežojumu un augošo izmaksu dēļ kāpums nākamgad kļūs lēnāks. Uzrāviens būvniecībā var vēl vairāk saasināt darbaspēka problēmu, radot spiedienu uz al-

gām arī citās nozarēs. Ekonomikas attīstības un zemās demogrāfijas dēļ bezdarba līmenis turpinās sarukt līdz 7,1% nākamajā gadā. Vidējā bruto darba samaksa šogad augs par 9%, nākamgad prognozējam 7% kāpumu. Patēriņa cenu kāpums palēnāsies no 2,6% šogad līdz 2,3% pēc diviem gadiem, ņemot vērā naftas cenas pakāpenisku samazināšanos pasaulē un lēnāku akcīzes nodokļa kāpumu tepat Latvijā. Ekonomikas izaugsme būs lēnāka.

KĀPUMS UZ PUSI LĒNĀKS

2. Mārtiņš Āboliņš, bankas Citadele ekonomists: – Pēc ļoti spēcīga kāpuma pērn šogad Latvijas rūpniecības sniegums kļuvis gausāks. Centrālās statistikas pārvaldes informācija liecina, ka jūlijā apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi palielinājušies vien par 1,2%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Galvenais iemesls – mazāks ārējais pieprasījums. Lai gan pasaules ekonomikā turpinās izaugsme, rūpniecības tempi Eiropā ir piebremzējušies,

tirdzniecībā tendences vairs nav tik iepriecinošas. Straujāk attīstījusies auto detaļu, ķīmisko produktu un elektrisko iekārtu ražošana, arī kokapstrāde. Bet samazinājusies pārtikas, apģērba un gatavo metālizstrādājumu ražošana. Vājo sniegumu daļēji kompensēja vairāk nekā 10% kāpums ieguves rūpniecībā un enerģētikā, tādēļ kopējie ražošanas apjomi rūpniecībā palielinājās par 3,6%. Tomēr turpmākajos mēnešos arī enerģētikā situācija varētu nebūt

tik labvēlīga, jo lielā sausuma dēļ elektroenerģijas ražošana mazajos HES būs ievērojami zemāka. Nepatīkamu pārsteigumu sagādājusi nemetālisko minerālu ražošanas nozare, kuru veido dažādi būvmateriāli. Kritums liek domāt, ka arī straujais būvniecības kāpums tuvākajā laikā noplaks. Investīcijas apstrādes rūpniecībā šobrīd ir zemas, algu kāpums mazina ražotāju peļņu un vairāk nekā citās nozarēs apdraud uzņēmumu darbību.

DARBASPĒKA TRŪKUMA DĒĻ

3. Henriks Danusēvičs, Latvijas Tirdzniecības asociācijas prezidents: – Tirdzniecības kāpums noteikti nav straujš un nepieaug. Diemžēl tuvākajā laikā pieaugs pārtikas cenas: sviestam, sieram u.c. Tāpat kāps algas, arī tas ietekmēs cenas. Mums ir ļoti augsta nodokļu sistēma, īpaši tā attiecas uz algām tirdzniecības nozarē strādājošajiem. Protams, ja vienlaikus ar cenu kāpumu aug cilvēka alga, viņam saglabājas pirkjspēja iepriek-

šējā līmenī, tādējādi patēriņa apjomi var palikt tādi paši. Viss atkarīgs no valsts politikas. Redzēsim, ko jaunais parlaments lems. Šobrīd, piemēram, pārtikas pārstrādātāji ir tādā kā pabērma lomā, viņi tiek diskriminēti. Šī nepareizā nodokļu politika neļauj mūsu uzņēmējiem maksāt saviem darbiniekiem tādas algas, kādas ir ārzemēs. Vācijā, Lielbritānijā vai citā valstī pārdevējam par 1000 eiro algu nav jāmaksā nodoklis, bet mums ir, mēs nonākam

mīnūsā, nevaram konkurēt. Turklāt nevaram arī ievest lēto darbaspēku, lai nodrošinātu ražošanu. Tirdzniecībā (un ne tikai) ir milzīgs darbaspēka trūkums. Tas nemazināsies, kamēr spēkā būs likums, ka jāmaksā pabalsti cilvēkiem, kuri negrib strādāt. 1500 pārdevēju stāv bezdarbniekos, bet mums nav, kas strādā veikalā. Ja trūkst zināšanu attiecīgajā jomā, tad jāpamāca, nevis jāmaksā par to, ka negrib strādāt.

Daina Tāfelberga

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai ekonomika, jūsuprāt, Latvijā attīstās?

Lauma Šnorīņa, pensionāre: – Noteikti attīstās, var redzēt, ka kļūst labāk. Tiem, kas nedzīvo uz pabalstiem, tiešām iet labāk. Jaunie mācās, un iespējas ir. Mēs pa diviem ar pensiju iztikt varam. Sūdzēties nevar, atceros 90. gadus, kā mēs sākam. To laiku ar šo salīdzināt nevar.

Raivis Jansons, bezdarbnieks: – Nupat atgriezies no ārzemēm, kur biju četrus gadus, liekas, ka tolaik situācija bija labāka. Man apkārt esošajiem cilvēkiem tagad ir mazāk darba, arī samaksa zemāka. Apnika ārzemes, tāpēc pagaidām esmu uz palikšanu. Darbu vēl meklēju.

Liene Jansone, audzina bērniņu: – Daudzi draugi sāk mazo biznesu. No viņu pieredzes redzu, ka algu kāpums ir diezgan jūtams. Pati kādu laiku strādāju ārzemēs, un, kad atgriezies, bija redzams, ka atalgojuma līmenis šeit audzis. Bieži vien cilvēki domā, ka ārzemēs ir lielākas algas un ir labāk, bet, ja ņem vērā turienes dzīves dārdzību, šeit dzīvot ir labāk, protams, ja cilvēkam ir laba izglītība un darbs.

Antoņina Lagzda, pensionāre: – Skatoties pēc algu un pensiju paaugstinājuma, nekas neattīstās. Cipari rāda, ka attīstāmies, bet tas tāpēc, ka tos tūkstošus, kurus daži pelna, pielīdzina minimālajām algām, un tad sanāk, kā reālajā dzīvē nav.

Juris Lāms, pensionārs: – Neko jaunu neceļ, nevienu rūpnīcu, it ne ko. Arī nākotnē neko labāku neredzu. To, kāda tā būs, var redzēt, paskatieties uz Ventu, kāda tā bija agrāk un ir tagad – tāpat kā tā aizaug, arī Latvija lēnām aug ciet.

Inta Lagzdeniece, uzņēmēja: – Ir redzams, ka cilvēki sevi nelutina ar ēdienu un pasākumiem. Algas ir mazas, bet nodokļi lieli. Teorija saka, ka attīstāmies, bet praksē jūtu, ka tā nav. Nākotni gan redzu sev pozitīvu, jo pati radoši darbojos, un man netraucē apkārtnieji faktori. Domāju, ka būs labi.

Antra Grīnberga, Lāsmas Reimanes foto

No bērnudārza izņem svešu bērnu

„Grūti komentēt. Manos 38 darba gados tāds pārpratums, ka bērns aiziet līdzī svešam cilvēkam, kurš to savāc no bērnudārza, neatpazīstot, ka tas nav viņa mazbērns, nav bijis,” saka pirmsskolas izglītības iestādes Ābelīte vadītāja Ruta Ziemele pēc pagājušās trešdienas atgadījuma, kad kāda sieviete no viņas vadītās iestādes savas mazmeitas vietā uz mājām aizvedusi citu bērnu.

„ATBILDĪBA IR MŪŠU, BET GRŪTI SAPRAST NOTIKUŠO”

Kad 5. septembrī tēvs ieradās pēc savas atvases un konstatējis, ka bērna tur nav, par laimi aizvestā bērna vecākiem bijis jāpārcieš tikai milzu satraukums pārdesmit minūtes, kad bērns atvests atpakaļ uz bērnudārzu. (Bērna mamma šobrīd vēl par notikušo publiski izteiktas negribot).

Notikušā apstākļus un to, kāda bija sievietes rīcības motivācija, kādēļ viņa sava mazbērna vietā paņēma citu bērnu, šobrīd skaidro Valsts policija.

R.Ziemele stāsta, kā risinājušies notikumi: „Bērni ar audzinātājiem un auklītēm bija ārā spēļu laukumos. Viena audzēkņa vecmāmiņa piegājusi pie rotaļu laukuma, bet ne pie sava mazbērna, uzlūkojusi meitenīti, kura viņai atsmaidījusi pretī. Auklīte jautājusi, vai sieviete atnākusi pēc tās meitenītes, viņa atbildējusi apstiprinoši. Audzinātāja, kura bērnudārzā strādā četrus gadus, bet tajā grupā pirmo dienu, jo aizvietoja

kolēģi slimības laikā, vēl pārjautājusi auklītei, vai šī sieviete ir pēc šī bērna atnākusi. Auklīte apliecinājusi, ka jā. Bērns piegājis pie sievietes, iedevis roku, un abas aizgājušas. Es nesaprotu, kāpēc bērns gāja līdzī svešai sievietei. Varbūt uztvēris, ka tante viņu aizvedīs pie omas, bet tā ir tikai mana interpretācija. Negribu taisnoties, jo skaidrs, ka tā ir mūsu atbildība, bet cenšos izprast notikušo.

Mamma, ieraugot, ka atvests svešs bērns, meitenīti uzreiz atveda atpakaļ uz bērnudārzu. Bija jau izsaukta policija. Mums ir šīs mammas iesniegums, ka pēc mazmeitiņas nāks konkrētā vecmāmiņa.”

Iestādes vadītāja kopā ar audzinātāju un auklīti ir apmeklējušas konkrēto ģimeni mājās, lai lūgtu atvainot par notikušo.

JĀUZRĀDA PERSONU APLIECINOŠS DOKUMENTS

Kuldīgas novada pašvaldības izglītī-

bas nodaļas vadītāja Santa Dubure par notikušo esot informēta 5. septembrī pēc 18.00, saņemot telefona zvanu no R.Ziemeles. Nākamajā rītā S.Dubure tikās ar iestādes vadītāju, audzinātāju un auklīti, un ir iesniegusi novada domes priekšsēdei Ingai Bērziņai ziņojumu par notikušo. No iestādes vadītājas, audzinātājas un auklītes pieprasīti paskaidrojumi, lai pašvaldība lemtu par turpmāko rīcību un iespējamu atbildīgo personu sodīšanu. Iestādē ir noteikta kārtība: ja vecāki paši nevar izņemt bērnu no iestādes, viņi raksta iesniegumu, norādot datus par personām, kurām to uztic. Notikušais gadījums ir licis saprast, ka šī kārtība netiek ievērota. Gadījumos, kad pēc bērna ierodas cita persona, ne vecāki, audzinātājam ir jāpārlicinās par atnākušās personas identitāti, lūdzot uzrādīt personu apliecinājošu dokumentu, vai jāzvina vecākiem.

Jolanta Hercenberga

Dzīvības koka septembris

Onkoloģisko pacientu un viņu tuvinieku atbalsta biedrība *Dzīvības koks* jebkuru interesentu aicina uz pasākumiem Liepājā. Jau rīt, 11. septembrī, 17.30 tikšanās ar masieri Anitu Šudeiku biedrības Liepājas nodaļā.

21. septembrī no 16.00 Bāriņu ielā 15 atbalsta grupas nodarbību vadīs drāmas terapeite Liene Rūja-Lāma. Ikviens aicināts 27. septembrī 14.00 uz Kūrmājas prospektu 7, kur ar lekciju un nodarbību viesosies cīgun treneris un miera ārsts Igors Kudrjavcevs. Ārsts iepazīstinās ar veselības uzturēšanas pamatprincipiem, uzmanību pievēršot onkoloģisku saslimšanu profilaksei un dzīves kvalitātes uzturēšanai. Papildu informācija, zvanot biedrības *Dzīvības koks* Liepājas nodaļas vadītājai Ilzei Vainovskai pa tālr. 28343138.

Divos gados par surdotulku

Līdz 15. septembrim Sociālās integrācijas valsts aģentūra aicina pieteikties valsts finansētām mācībām, lai kļūtu par surdotulku ar 1. līmeņa augstākās profesionālās izglītības diplomu.

Šis ir pēdējais gads, kad surdotulki tiek uzņemti divu gadu studijās. Sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti aģentūra sāks veidot bakalaura studiju programmu, un darbs ilgs četrus gadus.

Surdotulks ir ļoti pieprasīta profesija, jo tieši šie speciālisti palīdz cilvēkiem ar invaliditāti, piemēram, vārdzirdīgajiem, nedzirdīgajiem, atrisināt gan ikdienišķas vajadzības, gan pašiem atrast darbu.

Māmiņu skolai jauna sezona

Skrundas novada jaunatnes iniciatīvas centrā uz rudenīgu pikniku tika aicinātas māmiņas, tā atklājot kopā būšanas jauno sezonu.

„Pirms pusotra gada vietējā mamma Sintija Ivāne izveidoja māmiņu skolu, un man šī iecere likās fantastiska, tāpēc to turpinājām, tiekoties reizi nedēļā,” stāsta centra jaunatnes darbiniece Eva Behmane. „Bieži vien sievietēm ar maziem bērniem iznāk ļoti daudz laika pavadīt mājās, tāpēc ir feini sanākt kopā.”

Divu bērnu māmiņa Eva atminas laiku, kad dzīvoja ārzemēs un tur ar savu pirmo bērniņu gāja uz līdzīgu tikšanās vietu. „Lai arī tagad man ir otrs bērns, dzirdēt citu mammu pieredzi vienmēr ir vērtīgi. Mēs pārrunājam, kādas būtu tēmas, ko katrai gribētos mēģināt, un to darām. Esam taisījušas pērļu auskarus, gatavojušas ēst un izmēģinājušas dažādas receptes, pārspriedušas bērnu audzināšanu.” Uz ielas redzot kādu mammu, Eva cenšas ķert aiz rokas un aicina pievienoties.

Rudbāržniece, trīs bērnu mamma Guna Bruže māmiņu skolā piedalās jau no brīža, kad dēliņš bija pavisam mazs. „Šodien nosvinējām gada jubileju, tad iznāk, ka māmiņu skolu apmeklēju kādus astoņus mēnešus.” Viņa šo uzskata par informācijas un pieredzes apmaiņu vietu, te var iegūt draugus un iziet sabiedrībā. „Te ir jauka atmosfēra, jo vienmēr mūs gaida, varam ko jaunu uzzināt un iemācīties, pārrunājam idejas.”

Divu bērnu mamma Sarmīte Balode no Skrundas pirmo reizi ieradās, lai apmainītos pieredzē un iepazītos ar citiem. „Eva uzaicināja un teica, ka būsīm gaidītas. Lielā meita iet dārziņā, man mājās vienai

Skrundas māmiņas skolas sezonas atklāšanā pirmoreiz ieradusās arī jaunas dalībnieces, lai apmainītos ar pieredzi.

garlaicīgi. Gribu šeit nākt, lai uzzinātu ko jaunu. Nākamnedēļ būšot fizioterapeite

Līga Sprūde, kuras viedokli gribas dzirdēt, jo meitiņa aug.”

Annas Bivbānes teksts un foto

Kad ceļš uz skolu kļuvis tālāks

Kuldīgas novada pašvaldība turpina izglītības iestāžu optimizāciju, un Rendā vairs nav skolas, kas pēdējos gados darbojās kā Kuldīgas 2. vidusskolas filiāle.

NENOVĒRŠAMAS BEIGAS

Skolas slēgšana visvairāk skar sākumskolas bērnus, kuriem nu jābrauc uz pilsētu. Vairums vecāku izvēlējušies 2. vidusskolu, kur jau mācās jaunāko atvašu lielie brāļi vai māsas. Pēdējā mācību gadā Rendā bija četras klases (kopā desmit bērnu) un četras skolotājas. Kādreizējā filiāles vadītāja Ligita Kande atzīst, ka slēgšana bija nenovēršama, lai kā iedzīvotāji mēģinājuši iebilst. Pagastā ir pārāk maz bērnu, lai mācību iestādi uzturētu. Tagad viss atrisinājies. Ar pašvaldības gādību visi bērni uz skolu tiek, vienīgi ceļš kļuvis garāks.

Skolotājām bezdarbniekos nav bijis jāiet. Viena aizprecējusies uz Valmieru, otra ir bērna kopšanas atvaļinājumā, trešā strādā bērnudārzā, pašai L.Kandei darbs piedāvāts Kuldīgas 2. vidusskolā, bet viņa atteikusies, jo pēc smagas slimības nolēmusi atpūsties.

TROKSNIS DAUDZ MAZĀKS NEBŪS

Pie lielās ēkas ieejas vēl ir plāksne *Kuldīgas 2. vidusskolas Rendas filiāle*, jo 1. stāvā joprojām darbojas pirmsskolas izglītības iestāde. Skolotāja Amanda Arāja ik darbdienu brauc no Kuldīgas. Viņa stāsta, ka bērnudārzā ir divas grupiņas: pati audzina jaunāko – *Māriti* –, kurā ir deviņi bērni, bet *Saulstariņā* pie Airas Bumbieres mācās seši piecgadnieki un sešgadnieki. 2. stāvs pašlaik tukšs, un nav zināms, kas tur varētu būt. Tā kā jau iepriekš ēkā bija vien par desmit bērniem vairāk, troksnis īpaši mazāks nebūšot. Darba vietas saglabātas visam tehniskajam personālam: saimniecei, apkopējai un sētniecei.

Rendas pagasta pārvaldes šoferis Ilgonis Rozenbergs stāsta, ka šajā mācību gadā skolēni jāvadā gandrīz divreiz garākā maršrutā.

AR SABIEDRISKO ĒRTĀK

Nedaudz pāri septiņiem no rīta pieturā pie Rendas veikala sāk pulcēties pagasta centra bērni un jaunieši, kuri ar autobusu Talsi–Liepāja dosies uz Kuldīgu. Arī mājupceļā parasti braucot ar sabiedrisko transportu, jo tas esot izdevīgāks nekā pagasta *busiņš*. Tiesa, pieturā jābūt padsmi minūšu agrāk. „Tas nekas – man nav grūti piecelties,” stāsta 7. klases skolniece Kerija. „Kad mācījos Rendā, no centra daudzdzīvokļu mājām gāju kājām pāri tiltam uz skolu.” 2. vidusskolā viņa mācās jau otro gadu, nu braucienā uz pilsētu piepulcējušās vēl dažas jaunākas meitenes.

LIELĀKA BURZMA, VAIRĀK ZĒNU

„Diezgan nepierasti pagaidām ir,” atzīst 5. klases skolniece Elīna. „Mazliet agrāk jāceļas, un tajā skolā ir tik daudz bērnu! Te

Piektklasnieces Elīna un Una no Rendas spriež, ka lielajā Kuldīgas 2. vidusskolā ir neierasti, bet Kerija no 7. klases mierina, ka gan jau ātri pieradīšot.

klasē bijām seši un pa visu skolu – desmit, bet tur – 28 vienā klasē!” Līdzīgi atzīst klasesbiedrene Una. Jauno skolu viņas izvēlējušās kopā ar vecākiem, kuri arī tur mācījušies. Meitenēm šķiet, ka 2. vidusskolā ir jaukāki skolotāji – neesot tik stingri. Nākamajā pieturā autobusā iekāpšot Oskars – vienīgais puisis no viņu klases. Kuldīgas skolā zēnu ir daudz vairāk.

MAZIE NOBIJUŠIES

7.30 Rendas kalnā pie skolas oranžo autobusu gaida bariņš bērnu un viņu pavadoni. Visi brauks uz 2. vidusskolu. Marija Rendā pabeidza sešas klases, trešo gadu dodas uz Kuldīgu, tāpēc lielas pārmaiņas nejūt. Arī Elīna mācās

9. klasē, viņai pie rokas mazā māsiņa, savukārt septītklasnieks Uģis pavada brālīti, kurš tikko sācis iet 3. klasē. Mazie ir diezgan nobijušies – pirmās dienas lielajā skolā. Ierodas pagasta pārvaldes vadītāja Kristīne Kuzmina un uzmundrina, ka skolas laiks ir brīnišķīgs un bezrūpīgs, lai gan tagad mazliet agrāk jāceļas un jāpierod pie vides, kas pilsētā citādāka. Mazie lai neuztraucoties, jo gan jau lielie pieskatīšot līdz pat atbraukšanai mājās. Turklāt autobusiņš iebrauc skolas sētā, kur pavadone no pagasta bērnu nodod skolotāju rokās. Daļu mazo renderieku līdz pulcēšanās vietai atved vecāki, citi nāk kājām, bet diviem uz attālākām mājām pakal brauc pagasta mikroautobuss.

Viņiem jābūt gataviem jau pirms septiņiem.

TEJU DIVREIZ VAIRĀK

Skolēnu autobusa šoferis Ilgonis Rozenbergs smeļ, ka arī viņam sācies jauns mācību gads. Iepriekš skolēni bija jāsavāc pa mājām, lielie jāaizved līdz pieturai, mazie – uz skolu. Tagad jāved uz Kuldīgu, jāatgriežas Rendā, pēcpusdienā atkal uz pilsētu. Pa ceļam gadās paņemt arī kādu bērnudārznieku. Kādreiz pa pagastu ar skolēniem nobraukts ap 60 km, tagad viens apgriezīgs, Kuldīgu ieskaitot, iznāk 108 km. Vēl gan aprēķins ir aptuvenš, jo rit tikai pirmās dienas.

VAR PIETRŪKT VIETU

Rendas priekšrocība tā, ka cauri pagastam regulāri kursē starp-pilsētu autobusi. Taču no rītiem tādu izmanto arī daudzi pieaugušie, kuri brauc uz darbu. Tā kā braucēju kļuvis vairāk, autobuss ir pārpildīts. K.Kuzmina skaidro, ka ar pagasta transportu visus skolēnus aizvest nevar, un cer, ka kādreiz būs lielāks, jo sabiedriskā transporta maršruti skolēnu dēļ diez vai tiks mainīti.

DIVI BŪS, BET KAM?

Kuldīgas novada domes izpilddirektore Ilze Dambīte-Damberga skaidro, ka bijis iepirkums par divu 19 vietu autobusu iegādi, tiks ņemts aizdevums no Valsts kases. Pašvaldības autobusu parks esot diezgan nolietots, būs nokalpojuši arī oranžie skolēnu autobusiņi, kas Šveices programmā iegādāti pirms daudziem gadiem. Vēl neesot izlemts, kam tiks jaunie, un tos varētu saņemt ne agrāk kā gada beigās.

PĀRMAIŅAS CITĀS VIETĀS

Gudeniekos – kā iepriekš

Gudenieku pagasta Basu pamatskola jau otro mācību gadu durvis nav vērusi – bērni turpina gaitas uz Ēdoles pamatskolu.

Pagasta pārvalde informē, ka ne pagājušajā mācību gadā, ne šovasar nav dzirdēts, ka kādā ģimenē bērnam būtu problēmas ar skolu. Lielāko daļu skolēnu no rītiem pašvaldības autobuss savāc un aizved uz Ēdoli, pēcpusdienās – atpakaļ. Skolas gaitas uzsāks viens pirmklasnieks. Skolēnu trūkums bija iemesls Basu pamatskolas slēgšanai 2017. gadā, kad tur kā Kuldīgas pamatskolas Basu filiālē apvienotās klasēs mācījās 21 bērns. Kopš tā laika ēka netiek izmantota, vienīgi šovasar tajā bija apmetušies militāro mācību *Namejs* dalībnieki. Visi skolotāji darba vietu atraduši citur.

No laukiem uz Skrundu un otrādi

Līdz ar Skrundas bērnudārza *Liepziedīņš* rekonstrukciju un mazuļu izvietojšanu citās skolās, vismaz šajā mācību gadā nebūs jāraizējas, ka novadā jāslēdz vēl kāda mācību iestāde.

IR KĀ SENĀK

Vēl pavasarī īsti nebija zināma Jaunmuižas pamatskolas nākotne. Tur mācījās gandrīz 30 bērnu, taču liela daļa nebija vietējie, jo skola strādāja ar speciālajām programmām. Kā stāsta direktore Inga Rence-Remte, šo mācību gadu sāka 15 skolēnu un 20 rotaļu grupas audzēkņu (2–5 gadi), bet no *Liepziedīņa* tur pārcēlušies ap 60 bērnu (2–4 gadi). Skolas iekārtojums nodrošina pirmsskolas iestādei noteiktos apstākļus, jo savulaik ēka Jaunmuižā celta kā bērnudārzs. Darbu turpina visi tie paši

pedagogi, bet Skrundas bērnudārza grupiņām līdzī nāk to audzinātājas. Skrundenieku vajadzībām pielāgoti autobusa maršruti. „Skola atkal ar bērniem piepildīta. Par tālāku nākotni, kad *Liepziedīņa* pārbūve būs pabeigta, nemāku teikt,” tā direktore.

TUVĀK DZĪVESVIETAJ

Martā tika slēgta O.Kalpaka Rudbāržu sākumskola. Tas kļuva zināms jau iepriekšējā mācību gada sākumā, tāpēc skolā bija vien daži bērni, direktors un divas skolotājas. Darbojās rotaļu grupa – to neslēdza. Kā stāsta izglītības nodaļas vadītāja Inga Flugrāte, rudbāržnieki jau laikus atrada citu mācību iestādi, kas tuvāk dzīvesvietai un uz kuru izdevīgāks transports – Laidos, Kalvenē, Nīkrācē, tomēr vairums devās uz Skrundas vidusskolu.

Bijušais direktors Dzintars Strauts šobrīd ir bez darba. Viņš stāsta, ka gan jau to atradīšot, bet pagaidām neesot vajadzības. Viena skolotāja palikusi strādāt par pavāri bērnudārzā, otra strādā bāriņtiesā Rudbāržos.

Tagad arī uz bijušo Rudbāržu sākumskolu pārceltas *Liepziedīņa* grupiņas – ap 40 bērnu. Savukārt līdz desmit bērniem brauc uz Nīkrāci. Sešgadnieki pārcēlušies uz pastāvīgu dzīvi Skrundas vidusskolā. Tas nozīmē, ka atjaunotajā *Liepziedīņā* šī vecuma grupas vairs nebūs, toties varēs uzņemt bērnus jau no pusotra gada vecuma. Šaurības dēļ līdz šim tas nebija iespējams.

Daina Täfelberga
Aivara Vētrāja foto

Ar citādu pieeju, bet kopā

Nīkrāces pamatskolas direktore Anita Sebeža šogad īpaši priecājas, ka bērnudārza grupā un 1. klasē atnākuši bērni no Skrundas, lai šajā skolā mācītos mazliet citādāk.

1. klasē mācības sāks četri bērni, bet tā ir apvienota ar 4. klasi, kurā ir septiņi skolēni.

Pirmklasnieka Justa mamma Madara Liekmane no Skrundas izvēlējusies Nīkrāces pamatskolu. „Divi bērni iet Skrundas vidusskolā, bet šim puisītim ir problēmas ar valodu, tāpēc gribējām mazo skoliņu. Viņam te būs individuāla pieeja, jo Skrundas skola tomēr ir liela.” Mācību gads gaidīts ar nepacietību, un puika jau iepazīsies ar vienaudžiem, jo vasarā no skolas braukuši piedalīties taku skrējienā *Stirnu buks*. „Izvēli noteica arī tas, ka Nīkrācē ir ekoskola, kas māca par vidi. Lieklām skolām tā nereti pietrūkst. Bērni ir mūsu nākotne, un tas jāmāca.” M.Liekmanei svarīgs faktors bijis arī tas, ka klasei ir jauna skolotāja, kurai mācību metodēm esot cita pieeja.

1. un 4. klases audzinātāja Līga Knopkēna tikšanos gaidīju-

si ar satraukumu, jo audzināmā klase viņai ir pirmo reizi. „Ar spēlēm un rotaļām mēģināšu bērnus pakāpeniski virzīt uz mācībām, lai parādītu, ka ne tikai spēles, bet arī mācību grāmatas ir līdzeklis, bez kura neiztiksim. Būs jāiepazīst jaunie skolēni. Mācās viņi, mācos es. Vajadzīga sadarbība – skolēns, skolotājs, vecāki. Tikai kopā varam pilnveidoties.”

Direktore A.Sebeža pārlicināta: „Man ir spēcīga komanda ar skolotājiem, kuri ir radoši un darbīgi, neskatās, ka kāda stunda jānostrādā vairāk. Mums ir ekoskolas statuss, ir Montesori apmācība, skolotājas ir zinošas, visu dara ar sirdi un dvēseli.” Tomēr šis gads būšot izaicinājumu pilns, jo, kopš direktore šeit strādā, mācību iestādei būs trešā akreditācija: „Izaicinājums ir tas, lai skola pastāvētu. Lai mazās skolas izdzīvotu, es darīšu visu!”

Bērnudārza grupā šogad kupls mazuļu skaits.

Izlolots sapnis – kāpšanas siena

„Domājām, ka Skrundas novadā vajag inovatīvu objektu. Pagāja divi gadi, un kāpšanas tornis uzcelts,” stāsta Nīkrāces pamatskolas jauniešu biedrības *Bites* projektu vadītāja Svetlana Rudzīte.

Ideja, kas noder skolas tūrisma un sporta pulciņam, pieder jaunsargu instruktoram Kasparam Rudītī un direktorei Anitai Sebežai. „Kaspars doma ir ļoti progresīva, un, tā kā Latvijā šis ir otrs klinšu kāpšanas tornis, kas ir astoņus metrus augsts, tad temps bija zibenīgs, un tika rakstīts projekts. Līdz realizācijai bija vajadzīgi divi gadi.”

Objekts paredzēts vispirmās Nīkrāces skolēniem un jaunsargiem. „Bet ceram uz sadarbību ar Skrundas vidusskolu, Nīgrandi, Kalniem, ar citām skolām. Galvenais, lai visiem, kuri te darbosies, tas patīk, jo šī siena domāta gan treniņam, gan izklaidei.”

K.Rudītis stāsta: „Sākumā domājām tādu vienkāršāku. Bet direktore teica, lai vienu gadu pagaidām, tad būšot lielāka nauda. Pagaidījām un tikām pie kārtīga torņa! Šis ir Skrundas novada pašvaldības ieguldījums, tāpēc gaidīti visi bērni un jaunieši. Nīkrāces jaunieši reizi vai divas reizes nedēļā varēs sienu izmēģināt, ja vien būs labi laika apstākļi.”

S.Rudzīte min, ka liels atbalsts saņemts no *Būvfirmas „Inbuv”* uzņēmējiem, slavē K.Rudīti par lielo pieredzi un par to, ka ir iespēja sadarboties ar vienu no labākajiem klinšu kāpšanas speciālistiem Normundu Reinbergu.

Bērni ātrāk vēlējas Nīkrāces jauno kāpšanas sienu iemēģināt un no torņa augstumiem pavērties uz apkārtni.

Visi, kas piedalījās torņa tapšanā: Nīkrāces pamatskolas jauniešu biedrības *Bites* projektu vadītāja Svetlana Rudzīte, Skrundas novada tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centra vadītāja Zane Eglīte, domes attīstības nodaļas vadītāja Gita Rubežņiece-Zute, priekšsēde Loreta Robežņiece, *Būvfirmas „Inbuv”* valdes loceklis Toms Trubins, Latvijas klinšu kāpšanas speciālists Normunds Reinbergs, Nīkrāces pamatskolas direktore Anita Sebeža.

Lai cilvēkiem te klātos labāk

Pirmo gadu Nīkrāces pagasta vadītājas amatā aizvadījusi Ilona Rītiņa. Paveikti lieli un mazi darbi, un viņa uzskata – strādājot komandā, būtiskākie jautājumi sarunu ceļā tiek atrisināti.

„Lepojos, ka esmu izpildījusi solījumus pagasta iedzīvotājiem, – ir nobruģēts pie Ziedu ielas 3. Nākamajā gadā bruģēsim Ziedu ielā 5 un atjaunosim vienu grants posmu,” stāsta I.Rītiņa. Pēc nedēļas sāksies 6,5 km ceļa Nīkrāce–Priekšpils krogs rekonstrukcija: „Varbūt remonts ilgs līdz pavasarim, bet, ja rudens būs labs, salabosim ātrāk.”

Šogad Nīkrācei arī nosvinēta 765. jubileja, tajā ieguldīts pamatīgs darbs.

I.Rītiņa priecājas, ka bērnudārza audzēkņi un skolēni izvēlējusies Nīkrāces pamatskolu. „Skrundas novadā tā ir vienīgā, kas izmanto Montesori metodi. Esmu pateicīga skolotājiem un direktorei, jo viņa redz iespējas, kā mazā skola turpmāk varētu dzīvot.”

Šogad skola, iespējams, iesaistīsies projektā *Esi līderis!*, kurā bērni no 7. līdz 9. klasei mācīsies saprast, ko dzīvē vēlas, izvirzīs mērķus, trenīsies runāt publikas priekšā, būt drosmīgiem. „Varbūt jau devītajā klasē jaunietis, izejot no skolas, zinās, kas viņš vēlas būt. Ticu, ka šogad skola šajā projektā startēs. Viens skolotājs tiks apmācīts, kā šajā projektā jāstrādā, tad bērniem būs iespēja braukt uz citām vietām piedalīties konkursos gan individuāli, gan komandās. Tas ir noderīgi, jo bērni no skolas izies drosmīgi, zinās, kā sevi pasniegt. Trīs gados viņi sev veidos portfolio. Tas ir vērtīgs projekts, jo jau tagad tiek veidota bērnu nākotne.” Pagasta vadītāja lepojas, ka nupat skolā atklāts kāpšanas tornis – otrais lielākais Latvijā. „Paldies biedrībai *Bites*, kas ideju izauklēja līdz reālam objektam.”

I.Rītiņa uzskata, ka ar šo vietu ir saaugusi. „Es zinu, ko gribu, – lai cilvēkiem te klātos daudz labāk, lai viņiem būtu visas iespējas arī turpmāk šeit dzīvot. Mums nav jābrauc uz Tukumu pēc smukuma un nav jābrauc slēpot uz Alpiem, jo mums ir savi Alpi. Pie mums ir skaisti. Jaunajam darba cēlienam man ir jauna elpa.”

Annas Bivbānes teksts un foto

„Vecmāmiņa mēdza teikt, ka redzējusi sapni: apkārt „Sīļiem” viss zils un violets. Tagad nosapņotais īstenojas.”

Lavandas: dzīvesveids, ne business

Augusta nogalē Padures pagasta Sīļos pie Teiksmas Zvirbules viesojās bijušie kolēģi no kokapstrādes uzņēmuma *Laimdotas*, lai pārliecinātos, kā dēļ jūnijā Teiksma darbu pametusi. Viņa rāda iemeslu – ap 2 ha lauku, kurā aug astoņu šķirņu 6000 lavandu stādu. Par katru viņa var pastāstīt, pie katra nācies pieliekties un to apčubināt neskaitāmas reizes.

PIETIEK PAŠIEM UN CITIEM

Kā viss sācies? Vainīga māsa Agate – viņai patīkot lavandas, arī Teiksmai tās tik ļoti tīkamas, ka pat drēbes un aksesuārus viņa izvēloties violetajā krāsā. Kamēr stādījumi icaugas, uzņēmums nav dibināts, bet jau nākamgad būs un saukšoties *Lavandas māsas (Lavander Sisters)*, Sīļos notikšot šo augu svētki. Pagaidām esot sadarbība ar uzņēmēju Rīgā, kas kaltētos ziedus fasē maisiņos un taisa ziepes. „Tai uzņēmējai kādreiz ļoti sāpēja galva, viņa sāka nodarboties ar augiem, un tas palīdzēja, bet pašai nav, kur audzēt. Nopirkt ir dārgi, bet mums nav žēl – pietiek pašiem un citiem.”

VISS SAJŪTĀM

„Tas jau vēl nav lauks, tas ir dārziņš, ko ar Agati, vīru Uģi, četriem mūsu bērniem un citiem ģimenes locekļiem kārtīgi kopjam gandrīz četrus gadus. Zeme tik mālaina, ka pirmos stādījumus esam spiesti pārstādīt. Vienus gabalus neravējam, lai stādīņi neizdeg, citus ravējam cītīgāk,” Teiksma rāda. Lavandas šeit smaržo un zied gan taisnstūra laukā, gan apaļās dobēs. Apaļo kļūstot vairāk, tajās aug arī floksi un budlejas. Bijuši arī kumelīšu, kliņģerīšu, piparmētru, samteņu, tējas rožu stādījumi – viss sajūtām un baudai. „Sogad nepaspējām ciemiņus aicināt – bija ļoti karsti, bet nākotnē gribam,” Teiksma rāda, ka lauka galā, kur atrodas ne visai glītie padomju laiku kopsaimniecības angāri, pēc gadiem pieciem būšot dārzs ar bērziem, ciedru priedēm, grimoņiem, citiem lieliem krūmiem un kokiem.

Lavandu lellītes Zvirbuļi gatavo paši: Uģis taisa koka detaļas, Teiksma apgērbj, ieliek somiņā ziedus. Tādas ir iecienītas kāzās.

„Vienai meitenei nepatika lavandu smarža, bet krāsa gan. Viņa gribēja lavandu kāzas, tādēļ piedāvājām tādas, kurām smarža nav spēcīga.”

Bēzros būšot šūpuļtīkli, pavērsoties skats uz lavandām – sajūtu dārzu, bet visu lauku ieskaus lapegļu dzīvzogs. „Varēs atbraukt pilsētnieki un par to nemaksāt. Domāju, ka pietiekami nopelnīsim ar to, ka pārdošim ziedus.”

KATRAM SAVU PIEEJU

„Pirmos desmit stādus man uzdevināja pirms vairākiem gadiem. Īsti nesapratu, kā audzēt. Anglijā ieraudzījām, kā izskatās lauki. 500 stādus nopirkām Anglijā, lavandu audzētāju ciematīnā Jorkšīrā. Daudzi nepārziemoja, kaut Jorkšīrā gan augsne, gan klimats ir līdzīgi. No Nīderlandes vestie ir ļoti vāriģi – tos cenšamies pirmajā gadā pat neapklēt, lai neizdeg, lai netraumētu sakņu sistēmu. Labus stādus pērkam no latviešu firmas *Onava*, bet veikalā *Maxima* pirktie icaug reti,” Teiksma

rāda vagas, kurās augi retāki. Visi nav izsaluši – daudzus ciemiņi ar saimnieku atļauju izrokot un vedot līdz. „Mēs dodam gan stādus, gan ziedus, cik un kādas krāsas katrs grib. Savus stādījumus ar ķīmiju nesmidzinām, jo daudzi lavandu izmanto tējai, cepumiem. Visas vagas ir tikai kaplētas, vagu starpas izplautas. Zeme cieta – paši brīnāmies, ka aug tādā mālā. Kad kaplējām, kapļi lūst – iet traki! Dažreiz šķiet, ka man mugurkauls no gumijas,” Teiksma nosmejas.

Sīļos šie ziedi tiek likti vāzēs, cepti cepumos, vārīti tējā, pildīti

paštaisītu lellīšu somiņās, pasūtīta ziedu iesaldēšana ledus kubiciņos – te būšot ledus beramtrauks, ciemiņi varēs cienāties ar lavandu un citrona dzērienu, ir doma par kafiju ar šo ziedu aromātu. „Ar tēju jāuzmanās. Kad ar vīru strādājām Anglijā, apkārt bija daudz audzētāju – viņi ieteica tējā likt pa dažiem graudiņiem. Anglijā tās izmanto medicīnā. Es ar galvassāpēm cīnos, ieberzējot deniņus. Eļļas netaisām – nelieenam tuvākās apkārtnes audzētāju rūpalā. Mums būs citas šķirnes, cita produkcija.”

Teiksma atzīst, ka informācija ir skopa – daudz nākas uzzināt pašmācībā. „Lavandas bojā maijvaboles. Pirmajā gadā bija mazo, melno skudru invāzija – izceļ saknes, zem tām veidojot ligzdiņas.”

DĀRGS PRIEKŠ

Teiksma nāk no kuplas ģimenes, kas ap Sīļiem vien grozās. Kad sanāk visi, esot vismaz 30 Vanagu un Māliņu dzimtas cilvēku. Pēc profesijas viņa ir daiļdārzniece, bet strādājusi dažādus darbus, tomēr mīlestība pret dabu uzvarējusi. „*Laimdotās* bija ļoti labs darbs un kolektīvs, bet ar lavandām to nespēju apvienot. Ar Uģi nolēmām, ka gribam izveidot savu tīklu, lai šie augi kļūst citiem pieejamāki. Lavandas ir dārgas, bet pieprasītas.

Mums ar Uģi bija lavandu kāzas, arī māšai. Tas nozīmē, ka līgavas pušķis un visi rotājumi

ir no šiem ziediem un saskanīga toņa rozēm. Kad precējāmies, mūsējās nevarēja izmantot, jo nelāvām ziedēt – griezām, lai krūmi kuplo. Pirkst dārgi, bet ļoti gribējām.” Teiksma apbrīno floristus, kuri spēj visu to skaistumu radīt.

SAVA TELPA

Abi ar vīru vairākas reizes braukuši darbā uz Angliju. „Lai sāktu šo nodarbošanos, vajadzīgs milzīgs kapitāls. Latvijā tādu nopelnīt nevar. Anglijā strādājām pārtikas saldētavās, un netālu bija lieli lavandu lauki. Daudzi pastrādā sezonālu darbu, sapelna lielu naudu un brauc mājās. Mēs visu ielikām stādos un pārvietojām mājiņā, ko iekārtojam sev un četriem bērniem. Tagad vagoniņu siltinām un remontējam, lai mums un vecākiem ir atsevišķa telpa. Piebūvēsim verandu, un neviens nevarēs pateikt, ka tas bijis vagoniņš. Visu darām paši, tad arī bērnu acīs padarītajam būs lielāka nozīme,” Teiksma lepojas, ka Uģim ir zelta rokas. „Esam nolēmuši atjaunot arī Sīļu veco māju, bet paši no tās izlidojam – kā jau Zvirbuļi,” smejas saimniece.

Jautāta, kam tas vajadzīgs, Teiksma aizdomājas: „Esmu dabas bērns – varu dienām pavadīt mežā sēņojot vai dārzā. Esam daudz ieguldījuši, tāpēc ceram, ka bērniem nebūs jābrauc uz svešām zemēm – būs savi lauki, kurus kopt un mīlēt.”

Inguna Spulniece
Aivara Vētrāja foto

Augs ar baltajiem ziediem ir lavandīns – augstāks un ar intensīvāku smaržu. „Šī ir Dieva dāvana. To ļoti labi var izmantot pret ādas slimībām,” uzsver Teiksma.

Sīļos lavandas tiek rūdītas, eksperimentējot, kā tās labāk aug – tīrā laukā vai nezālēs, kas krūmus aizsargā gan pret sauli, gan salu.

Lavandas atšķiras gan pēc ziedu krāsas – no baltas līdz melni violetai, gan pēc auguma un lapu krāsas. Vienas priecē acis laukā, citas stādāmas podos un audzējamas istabā.

SEKOJOT VĒJIEM, IZDZĪVO SAPNI

Brīvība, vējš, viļņi un kaitboards – pret to kuldīdznieks IVO DĒLIŅŠ iemainījis iespējami vienmuļo dzīvi Latvijā. Tagad to nosaka tikai viņš pats un vēji, kuriem viņš seko, lai varētu nodarboties ar sirdslietu – kaitošanu.

BĒG NO KRĪZES

Tieši pirms desmit gadiem, kad Ivo beidza vidusskolu, Latvijā sākās bargie krīzes laiki, darbu atrast bijis grūti, pat neiespējami, tāpēc nācies doties peļņā uz Angliju. „Biju pavisam jauns, gadu nostrādāju pārtikas ražotnē un, nevienam nesakot, Ziemassvētkos atgriezos, sev apsolot, ka mācīšos un nekad vairs nestrādāšu fabrikā. Pēc trim gadiem beidzu Rīgas tehnisko koledžu – loģistikas studijas. Atkal meklēju darbu, bet piedāvātās vakances bija ar lielu atbildību, taču niecīgu atalgojumu,” stāsta Ivo.

Atkal nonācis pie lēmuma Latviju pamest. „Aizbraucu uz Norvēģiju, kur dabūju pagaidu darbu celtniecībā, bet pēc trīs mēnešiem draugs sarunāja man darbu viesnīcā *Rica Maritim*, kur abi gadu strādājām par trauku mazgātājiem. Pēc tam man piedāvāja darbu kompānijā, kurā darīju dārza darbus un uzņēmumu teritorijas uzkopšanu. Bijām kā mazie rūķīši – staigājām ar lapu pūtējiem, bet maksāja ļoti labi.”

Norvēģijā Ivo iepazīsies ar latviešiem, kuri bijuši sportisti un iepazīstinājuši viņu ar kalnu riteņbraukšanu. „Aizrāvos, trenējāties kopā, biju jau iegādājies savu ekipējumu, un viss šķita tik labi, ka domāju Norvēģijā palikt uz ilgu laiku, bet pienāca liktenīgais ceļojums. Draugi organizēja kopīgu divu nedēļu atpūtu, tāpēc devāties uz Taizemi, kur dzīvo mans skolas draugs Mārtiņš Alutis. Kad atgriezos, prātā bija tikai viena doma – pārcelties tur.”

LABU ALGU IEMAINA PRET SAPNI

Par spīti tam, ka Ivo darbavietā jau bija novērtēts un no smagākiem dārza darbiem pārcelts uz buru laivu remontu un objektu apskati, nekāds vairs nespēja atvilināt no domām par dzīvi Taizemē. „Galvā viena doma – jātiek tur atpakaļ. Tas bija sapnis, un pēc pusotra gada pilnībā zuda priekšs par darbu – viss lēnām sāka *piegriezties*. Pat labā alga vairs nebija stimuls darīt to, ko nemīlu. Tad kāda meitene no Taizemes uzrakstīja, lai apskatu sludinājumu feisbukā, ka kompānija Taizemē meklē cilvēkus, kuri sezonā varētu strādāt kaitborda skolā: gan instruktorus, gan citus darbiniekus. Noskaidroju, ka tobrīd vajadzīgi tikai instruktori, bet viņi piedāvāja mācīties un iegūt sertifikātu. Uzreiz sapratu, ka jākrāj nauda, jāgatavojas un jābrauc. Intensīvi gāju uz treniņiem, taupīju naudu

Kuldīdznieks Ivo Dēliņš piepildījis savu sapni un kļuvis par kaitborda instruktoru.

Vairāk nekā divus gadus Ivo ik dienu pavada pludmalē, mācot cilvēkiem kaitot.

un nokārtoju vīzu, lai beidzot varu doties pretī sapnim.”

Sākums Taizemē bijis aizraujošs: pludmale, vējš, nekādu rūpju. Šķitās, ka beidzot atrasta vieta, kurā viņš sapņojis būt. Vienīgais uzdevums – iemācīties kaitot un sasniegt normatīvus, lai iegūtu instruktora sertifikātu.

PIRMĀ VIĻŠANĀS UN IZDZĪVOŠANA

Taizemē laiks lidojis vēja spārnim, katra diena bijusi neatkārtojama: sports, ballītes, iepazīšanās un tik daudz neredzēta, nepierasta. „Manu skatu uz dzīvi tā mainīja par 180 grādiem. Tur viss šķita iespējams, piemēram, ir pilnīgi normāli, ka kāds vietējais mopēdu pārveidojis par mobilu virtuvi ar grilu un tā pelna iztiku,” saka Ivo.

Pēc septiņu mēnešu treniņiem pienācis laiks instruktora asistenta kursiem. Tā kā šim sporta veidam ekipējums nav no lētajiem, uzkrājumi sākuši izsīkt. Lai samaksātu par kursiem, nācies pat pārdot mašīnu Latvijā.

„Kad instruktora asistenta diplomu ieguvu, Taizemē bija gandrīz beigusies sezona un arī mani uzkrājumi, tāpēc vajadzēja braukt citur, kur ir sezona. Tobrīd lētākā biļete bija uz Šrilanku, bet prestižu skolu tikai ar asistenta diplomu atrast nav reāli. Kāda kūrorta īpašnieks tomēr atbildēja, ka darbinieki vajadzīgi un ka varam tur dzīvot. Tad nu plānoju, kā un par kādu naudu tur tikt, jo atpakaļceļā vairs nebija. Lai arī bija grūti, bija jālūdz palīdzība ģimenei. Ar mani kopā brauca draugs. Šrilankā

viss parādījās citā gaismā. Īpašnieks nebija tik paties, cik šķita, un smagi apdedzinājāties. Pagājušais gads Šrilankai tūrismā bija ļoti kluss, jo lieli plūdi ceļotājus aizbaidījuši. Mēnesi tur pavadījām gandrīz bez darba, nācās kaut kā izdzīvot, bet gāja arī jautri. Daudz trenējāties un centāties nedomāt par reālo situāciju – visapkārt drausmīga netīrība, atkritumu kalni. Labi, ka paši mācējām visā saskaņā ko labu. Pieredze bija vērtīga, un varbūt tur atgriezīšos, tikai citādos apstākļos,” atzīst Ivo.

NO TAIZEMES UZ ASV

Pēc mēneša Ivo atgriezies Taizemē. Līdz sezonai trīs mēneši. Pāris vējainās dienas mēnesī nodrošinājušas iztiku, piedāvājot klientiem mācības. „Cīņa ar laiku nebija viegla, un tik tiešām bija jāiztiek no mazumiņa. Arī ģimene palīdzēja, kad citādi nevarēja. Tie bija trīs gari mēneši, bet pienāca rudens, un tūristi sāka atgriezties.” Ivo strādājis un arī ieguvis instruktora sertifikātu. „Šīgada februārī tiku pie diploma, beidzot varēju uzelpot un dzīvi izbaidīt, jo darbs bija kļuvis par manu dzīvi, ko jau sen vēlējos saistīt ar sportu, vēl jo labāk – ar ūdenssportu.”

Kad Taizemē tūristu sezona gājusi uz beigām, Ivo ar diviem draugiem sākuši plānot, kur doties. „Bija jāatrod vieta, kurā sākas sezona un ir labs vējš, jo bez tā mums darba nav. Domas vedināja uz Dienvidameriku, Austrāliju vai Jaunzēlandi. Sākām pētīt vīzas, biļetes, laika apstākļus un skolas. Secinājām, ka jādodas uz Ameriku. Sākām uz skolām sūtīt CV un motivācijas vēstules. Atbildes bija dažādas, bet gandrīz visur vajadzēja darba atļauju. Vienas skolas īpašnieks nolēma darbu mums dot, varējām kārtot dokumentus un gaidīt nākamo piedzīvojumu.

Pērn maijā Amerikā gaisa temperatūra no vidējiem plus 35 grādiem bija nokritusi līdz 14 – kā jau pavasarī. Ierodoties man bija tikai šorti, T-krēklis un iesļūcenes. No Losandželosas lielās lidostas jānokļūst līdz Longbičai. Ceļā pārņēma šoks, jo no mazattīstītas valsts biju nonācis vienā no attīstītākajām un

varbūt pēc tādas arī noilgojies, jo Taizemē pavadīti vairāk nekā divi gadi.”

PA CEĻAM PIESTĀJ VJETNAMĀ

„Satikām jauno priekšnieku – tiešām jauku cilvēku. Viņš sākumā mūsu darbu vēroja, bet, kad klienti mūs bieži uzslavēja, sāka uzticēt pat skolas vadīšanu pēc saviem ieskatiem. Interesanti: kad ieradāmies, vietējais instruktors devās strādāt uz Eiropu – izbaudīt dzīvi, no kuras aizbraucu es. Viņa vecvecāki uzņēma mūs savā mājā. Dzīve Kalifornijā tiešām bija kā pasaka, it īpaši vasarā: sērfojām, apmeklējām vietas, kas redzētas televizorā. Biju arī Meksikā, kas atkal ir cita pasaule, un Lasvegasā – pilsētā tuksneša vidū.”

Kad vīzas termiņš tuvojies beigām, augustā vakaros pie datora draugi pētījuši, kur ir aktīva sezona. „Ļoti vilināja Brazīlija, bet, lai tur nokļūtu, vajadzīga prāva summa. Vajadzēja atrast vietu, kur padzīvot līdz novembrim, kad sezona atsāksies Taizemē. Tā kā Vjetnamā vējš nekad nebeidz pūst, tā ir tuvu Taizemei un biļetes lētas, devāmies tur.

No Kalifornijas caur Ķīnu līdz Vjetnamai ceļojām trīs dienas un beidzot nokļuvām atpakaļ Āzijā. No Vjetnamas pilsētas Hošiminas ar autobusu astoņas stundas braucām līdz pilsētai Muinei. Tur viss nebija, kā iedomājāties, jo jūra nograuzusi lielu daļu pludmales un kaitošanai tā vairs nebija tik

laba. Devāmies uz ziemeļiem – tikai 250 km ar autobusu braucām septiņas stundas. Galā sagaidīja kādas skolas īpašnieks, no kura iņrējām telti pludmalē. Dzīvoju tur četras dienas, līdz atradu skolu, kurā strādāt.

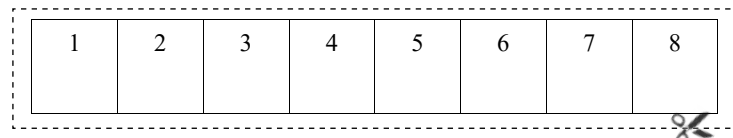
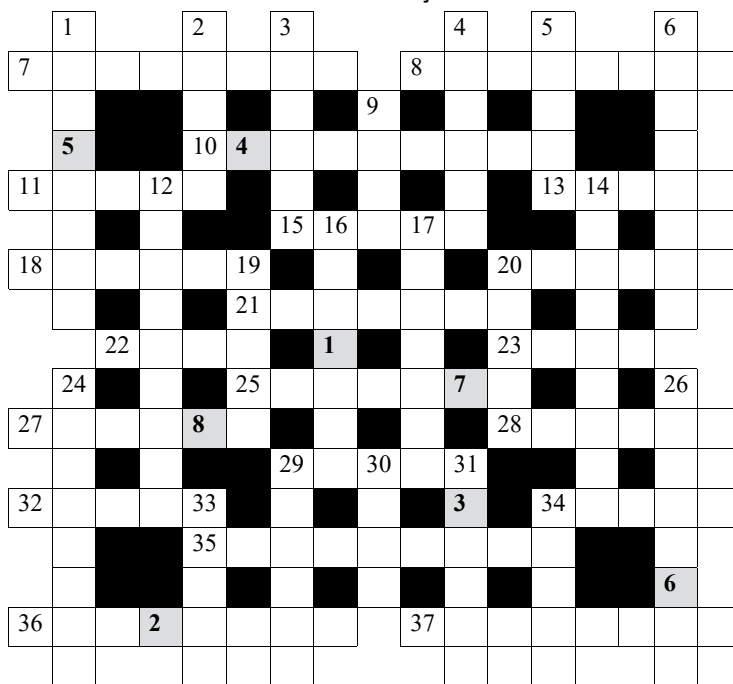
Nu jau esmu šeit mēnesi, un jāatzīst, ka skaistākā vietā neesmu bijis: koraļļu rifs, zils ūdens, pasakaina, neskarta daba. Apkārt nekā daudz nav, bet arī nevajag – man pietiek ar dabu, ar viļņiem. Šeit dzīvošu līdz novembrim, tad došos atpakaļ uz Taizemi.”

„Jāatrod vieta, kurā sākas tūrisma sezona un ir labs vējš, jo bez tā mums darba nav.”

Antra Grīnberga
Ivo Dēliņa arhīva foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Anda Straume.

Risinājumu gaidām līdz 12. septembrim.

Horizontāli: 7. Iepriekšējs, aptuvenus teksts dokumentam, rezolūcijai. 8. Kādā darbā, darbībā ļoti izveicīgs, prasmīgs cilvēks. 10. Valsts Skandināvijas pussalā. 11. Seno latgaļu pilskalns. 13. Apgaismošanai paredzēts cilindrisks stearīna, parafīna, vaska, kausētu tauku veidojums ar daksti vidū. 15. Apstākļi, kas pierāda apsūdzētā nevainību. 18. Nevajadzīgas. 20. Cilvēks, kas kaļ metālu. 21. Pilsēta Kanādā. 22. Upe Āzijā. 23. Vaukšķēt. 25. Cietākās daļas kādā šķidrumā. 27. Raudzētas mīklas plācenis. 28. Konservēt, izmantojot pienskābo rūgšanu. 29. Lielbritānijas daļa. 32. Čemurziežu dzimtas augš. 34. Priežu dzimtas skuju koks. 35. Nedēļas diena. 36. Cīpslas. 37. Ķīmisko reakciju ātruma maiņa katalizatoru ietekmē.

Vertikāli: 1. Skaņa, ko rada neperiodiskas svārstības. 2. Šveices galvaspilsēta. 3. Meža dzīvnieks. 4. Viencipara skaitlis. 5. Dabiskas, neviltojas. 6. Valsts Eiropā. 9. Cildeni. 12. Līdzenums ar ļoti nabadzīgu augāju vai pilnīgi bez tā. 14. Latviešu aktieris ... Šoriņš (1952). 16. Saliekamas brilles ar rokturi. 17. Segta aizsargbūve, ko var izmantot dzīvošanai. 19. Stāvus, vertikāli iedzīts balķis. 20. Liels dziedātāju ansamblis. 24. Latviešu ātrslidotāja (1942). 26. Trauks ar iedaļām neliela šķidruma daudzuma mērīšanai. 29. Gudras. 30. Četrstūrainā koka kaste ar vāku. 31. Gatves. 33. Izcirsta josla mežā, kas atdala kvartālus, audzes citu no cita. 34. Mucu aizbāžņi.

Pareizā atbilde: **SIGNALIZĀCIJA** (signālu radīšanas un pārraides sistēma).

Atbildes. **Horizontāli:** 1. Kuldīga. 9. Kibele. 10. Klusām. 11. Sieks. 14. Akļa. 15. Ekso. 17. Vīgante. 20. Auss. 22. Osta. 23. Pēlis. 24. Aksis. 25. Dona. 26. Ella. 27. Ļauns. 29. Kokss. 30. Visi. 32. Urna. 34. Sudrabs. 35. Āmis. 37. Pase. 38. Astes. 41. Skolas. 42. Peldes. 43. Sicista. **Vertikāli:** 2. Upes. 3. Dene. 4. Geks. 5. Šimkus. 6. Keņa. 7. Kuze. 8. Pāksts. 12. Ilgas. 13. Kanva. 16. Bandava. 17. Valgums. 18. Eksakts. 19. Kamanas. 21. Spāji. 22. Osesu. 28. Sidrs. 29. Klase. 31. Sumaka. 33. Restes. 36. Sols. 37. Pali. 38. Asni. 39. Tiņi. 40. Spēt.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Ojārs Silkans.

Atmiņējumam, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtīt uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemietiet redakcijas vēstuļu kastītē!

KONKURSS

Valodnieks

Precīzāko skaidrojumu autori (var pievienot arī kādu piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems mazu balviņu.

Ko nozīmē teiciens pēc līdakas pavēles?

Atbildes līdz 12. septembra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde: teiciens *trūkst tikai putna piena* (no grieķu valodas *galas orniton*) nozīmē: *kaut kas nedzirdēts, neiespējams, visu vēlmju kalngals*. Sengrieķu rakstnieka Aristofana komēdijā *Putni* tās varoņi lielās, ka putna piena tiem esot vairāk, nekā vajag.

Ingars Neimanis raksta: „Šo frazeoloģismu *trūkst tikai putna piena* saka, ja ir pārpilnība, ja nekā netrūkst (parasti par ēdieniem, pārtikas produktiem). Putna piens – gardums kāda īstenībā nemaz nav un ko jokojot var piesolīt (prasīt vai vēlēties), ja visa kā ir papildam. Tā saka, piem., ja ir bagātīgi klāts galds vai arī ir ļoti bagātīgs tirgus piedāvājums.”

MANS DĀRZS

„Galvenais, lai ir dakšas un lāpsta!”

„Kamēr esi uz savām kājām un vari, tikmēr dari!” tā, izrādot sakopto un krāšņo pagalmu, saka kuldīdzniece Rita Pabērza.

Kuldīdzniece Rita Pabērza uzsver: „Tu esi bagāts, ja tev ir sava dobe, kurā aug sīpols un ķiploks.”

Kuldīgā viņa dzīvo jau 41 gadu. Lai nopirktu mājiņu, pirms 18 gadiem pārdots divistabu dzīvoklis. Rita jau no pirmās dienas čakli kopusi pagalmu, līdz mazpamāzām tas pārtapis par lielu puķudobi un augļu dārzu.

Aprīlī Rita nosvinēja 81. dzimšanas dienu, taču dārzā visus darbus vēl apdara pati: „Rudenī visvairāk noder lāpsta, pavasarī – dakšas un grābeklis.” Arī zāli pagalmā pļauj pati, taču grāvjiem pļaujmašīna nav piemērota. Par laimi, tuvumā dzīvo izpalīdzīgs kaimiņš: „Pagājušajā gadā jaunais kaimiņš pļāva savu grāvi un nopļāva arī manējo, lai gan nebiju viņu uzrunājusi. Tagad viņš to dara katreiz, man atliek nopļaut zāli sakasīt. Tādu dāvanu nebiju gaidījusi!”

Puķes te aug gandrīz visu gadu – no agra pavasara, kad uzdzied pirmie sniegpulksteņi, līdz vēlam rudenim, kad koši zied laumvūtiņas, samtenes, dālijas, asteres un miķeļi. Vismīlākās puķes Ritai ir Daugavas vizbulītes, kuras arī pagalmā uzzied katru pavasari. Šoruden augumā raženas saziēdušas pārziemojušās asteres, kas pārstādītas. Starp krāšņajām puķēm aug kartupeļi, zirnī, kāršu pupiņas, sīpoli, ķiploki, bietes, gurķi, kabači un ķirbji. Veikalā viņa parasti pērk tikai to, ko nevar izaudzēt. Jau agrā pavasarī Rita zupā mēdz vārīt garsu, cūkpienes (pieneses), skābenes un nātres. Arī tējai zālītes savāc pati: te – raudenes, kliņģerītes, kumelītes, piparmētras, pļāvās – mālīpes, gaiļpiešus un pelašķus.

Pagalmā aug ne tikai zemenes,

ķirši, aronijas, smiltsērķšķi un dažādi ogu krūmi, bet arī vīnogas, ko savulaik uzdāvinājuši kolēģi. Viena ir tumšo vīnogu šķirne ‘Zilga’, otra – gaišo vīnogu šķirne ‘Skujiņa 675’. Aiz mājas saulītē tās aug jau aptuveni 15 gadus.

Ritas noslēpums esot ļaušanās eksperimentiem, kā arī mūža pieredze. Tā palīdz saprast, kas un kurā laikā dārzā jā dara, kad augus iestādīt, pārstādīt, novākt. Vienmēr tiek ņemti vērā dažādi apstākļi. Noderīgas ir arī zināšanas par grāvju veidošanu, kuras Rita ieguvusi Jelgavā, par inženieri-hidrotehniķi mācoties Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas (tagad universitātes) Hidromeliiorācijas fakultātē. Reizēm viņa paklausās noderīgus padomus radio vai pameklē speciālo literatūru.

Dārziņš ir interesants, jo tajā vērojams pašas konstruēts haoss. Ieaugušajiem augiem Rita ļauj dzīvot pašiem, tomēr visam aizaugt neļauj. Pagalma ģenerāltīrīšana un pārkārtošana notiek rudens pusē, ja oktobrī vai novembrī ir labvēlīgi apstākļi.

Savu pagalmu Rita raksturo šādi: „Dārzā, kurā tiek audzēts viss, kā to daru es, apdobs nav vajadzīgas. Vismaz man ne. Arī tā straujā pļaušana man nav pieņemama, citādi pilsētas bērns nemaz neredz, kā izaug gundega vai cūkpiene. Katrā dārzā vajadzētu atstāt dažas vietas, kur putniņam uzlaisties un paēst sēkliņas, bet haosu gan nevajag.”

Dārza darbi ļauj izkustēties, taču dienās, kad tur nav jārosās tik ak-

RITAS PADOMI

- Vīnogām izvēlies saulainu vietu un izroc platu, aptuveni metru dziļu bedrī! Leroc stādus kopā ar krietnu daudzumu mēslu un aplic velēnu!
- Svarīgi atrast vietu, kur vīnogām atstutēties. Ja nepieciešams, sākumā tās vajag atsiet. Augšanas laikā jāapgriež stīgas.
- Katram augam ir sava vieta. Ja tas neieaug tur, kur vēlies, pamēģini citur! Ja neizdodas, pieņem, ka tavā dārzā pašlaik nav tam atbilstošu apstākļu!
- Ja kāds augs pats no sevis ieaudzis citā dobē, ļauj tam būt, kur tam patīk!
- Lai pagalmā izveidotu puķu dobi, kurā aug no visa pa druscīnai, apdobe nav vajadzīga – vienīgā robeža ir sēta, kas atdala ceļu no dārziņa.
- Baro dārza zemi! Izmanto organisko mēslojumu, ko var pagatavot no raudzētām zālītēm (nātres, gārsas u.c.)!
- Vietā, kur esi novācis ražu, kā zaļmēslojumu pēc tam iesēj rudzus! Dārzā visu dari ar prieku, it kā rotaļājoties! Nebaidies eksperimentēt!

tīvi, Rita no rītiem nūjo jau 15 gadus, arī ziemā. Ārā viņa nedodas tikai tad, kad ir ļoti auksti. Kādreiz dienā nostaigāti 7–10 km, tagad vien trīs četri, tomēr pats svarīgākais esot izkustēties.

Kristīnes Āboliņas teksts un foto

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Patiesa draudzība

Kuldīgas bibliotēkā pieejama Paolo Konjeti grāmata *Astoņi kalni*.

Pjetro ir vientuļš pilsētas bērns, kura vecāki ar katru dienu vairāk attālinās viens no otra, tomēr ģimenei ir kopīga mīlestība pret kalniem. Pavadot vasaru Monterozas piekājē, Pjetro iepazīstas ar vienaudzi Bruno, kurš šos kalnus pazīst ļoti labi. Turpmākās vasaras abi pavada, izpētot kalnus, pļavas, pamestas mājas un aprodot ar atšķirīgo. Zēni pamazām saprot patiesas draudzības nozīmi, un šī saikne saglabājas arī pēc tam, kad viņu ceļi pašķiras, jo Bruno tie aizved kalnos, bet Pjetro – tālu pasaule.

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

DIREKTORI MAINĀS, BĒRNI BLĒŅOJAS

Vēlākajos gados direktori bieži mainījās. Neilgu laiku par direktoru strādāja Andris Rudovics, Ilga Dreija, gandrīz septiņus gadus – Jānis Tjarve.

Rasmai Liekmanei (Puškarevai) skolas direktors mācīja vēsturi. Sanāca tā, ka vēstures stundās bieži vajadzējies iet zāgēt malku ziemei, jo malku skolai atveda, bet jāsmalcina un jāiekrauj šķūnī tā bija pašiem. Tā kā skolēniem nav patīcis stundu laikā to darīt, tad zēni bieži vien atslēguši elektrību. Zāģis nedarbojies, pagājis laiciņš, kamēr direktors pieslēdza zāģi, un drīz vien jau stunda bija beigusies. Gandrīz katru reizi klase kaut ko pa visiem izdomāja, lai tik nebūtu jāstrādā. Rasma atceras, ka parasti nedarbus darīja kopīgi. Kādā rītā 6. klasei negribējās mācīties, klasesbiedrs kaut ko

Direktors Jānis Tjarve.

paķimerējās kontaktā, un elektrība pazuda visā skolā, stundas nenotika. Vēlāk direktors jautājis, kas vainīgs, lai pieceļas – piecēlās visa klase, jo viens otru skolēni parasti nenodeva, ja kopīgi darīja nedarbus, tad kopīgi arī

saņēma sodu.

Kaut arī skolēni bieži izdomāja dažādus nedarbus, bijība pret skolotājiem bija liela, nevienam nebija doma, ka varētu runāt pretī, skolēni izturējās ar cieņu.

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.)

(Turpmāk vēl.)

Ivetas Reihmanes (Sproģes) atmiņas

I.Reihmane (Sproģe), kura F.Deglava astongadīgo skolu beidza 1978. gadā, pastāstīja par dzīvi Nīkrācē.

NEKĀDU VIENSĒTU

„Nekur citur manī nerodas izjūta: „Esmu mājās!”, kā tikai vietā, kur ceļš pie Varoņu kapiem nogriežas Dzeldas virzienā.

Pirmā mājvieta mūsu ģimenei bija ēkā, kas tagad atrodas blakus bijušā kultūras nama un kantora ēkai. Divgadīgs bērns lepni kādam svešiniekam stāstījis: „Teta buļļa.” (Tētis – vetārsts – bija aizbraucis ārstēt govus.) Savukārt trīsgadīga bērna lielākais prieks bija torte, kas nopirkta par godu māsas piedzimšanai. Manas draudzenes, kaimiņienes, bija skolnieces Vizma Tone, Sar-

mīte un Skaidrīte Sivačovas.

Jaunuzcētajās 12 dzīvokļu mājās otrpus ceļam dzīvokļus saņēma jaunie speciālisti. Mūsu ģimene pārvācās uz divistabu dzīvokli, oma – atsevišķu vienistabas dzīvokli. Pēc kopējā siltuma un ūdensvada ievilkšanas māju priekšā ziedošo āboliņu nosedza ar dzelzsbetona plāksnēm, starp tām atstāja vietu puķu dobēm. Tēvs pie mājām stādīja ātri augošus krūmus, kastāņu aleju abpus ceļam, veidoja un pļāva zālienus. Malku ēdiena pagatavošanai un siltā ūdens sildīšanai nesām no šķūnīšiem, kas atradās patālu – pāri ceļam. Otrpus ceļam atradās kūts ar mūsu un omas govīm, tika kopts dārzs. Vēlāk katrai ģimenei piederošie lopī tika audzēti rindu kūtis pie dīķa. Nekādu viensētu – visiem jādzīvo vienkopus!”

PRIEKA AVOTI

Pirts, kalni un ģimene

„Dzīvē viss nepārtraukti mainās – vienu brīdi man ir tāda aizraušanās, citu brīdi cita,” saka Jura autoservisa īpašnieks Juris Rudakovs.

Nopērt draugus

„Ar sievu Daigu ejam pirts skolā, tūlīt saņemsim sertifikātu. Parasti iešana pirtī asociējas ar to, ka saaicina draugus un iedzer alu. Pirts skolā uzzinājām tik daudz jauna, ka mūsu dzīve mainījās par 180 grādiem! Apguvām latvisko rituālu. Kādreiz latvieši pirtiņā piedzima un nomira. Rituāli ar saules ritumu ir ļoti interesanti. Esam tā aizrāvušies, ka esam nopēruši visus draugus! Tas ir trīs stundu process. Viss notiek ar dabiskām lapām un ziediem, karstumā izdalās ēteriskās vielas, kas dara brīnumu lietas. Cilvēki pēc procedūras zvina, ka jūtas pavisam citādi – daudz labāk. Tas rada prieku, jo sagādājam to citiem.”

Uzvaras darbā

„Daļa prieka ir arī darbā. Servisā cīnāmies ar elektronikas problēmām, palīdzam cilvēkiem tikt galā ar automašīnām un iziet apskati. Tā ir plaša joma, kurā atīstīties, un par katru uzvaru liels prieks. Katru dienu mācāmies, un labi, ka ir internets, kurā var atrast informāciju. Ar kolēģiem arī piedalāmies skrējienos un laivu braucienos, dodamies uz semināriem par auto remontu.”

Kaut ko uzcelt

„Pirms diviem gadiem uzbūvēju pirtiņu. Prieks, ka kaut kas uzcelts, jo tā ir paliekoša vērtība. Ja gadu nekas jauns nav uzbūvēts, iestājas rutīna un parādās gribēšana būvēt. Savā pirtī tiekam ļoti reti, jo to izīrējam – esam ielikuši vietnē *Booking.com*. Kuldīgā tūrisms ļoti attīstās, un, ja šādu vietu būs vairāk, būs arī vairāk tūristu. Ārzemnieki tieši meklē klusumu un mieru. Mūsu pirts ir ārpus Kuldīgas.”

Ceļot ar ģimeni

„Man ir meitas Dārta, Diāna, Kīma un dēls Roberts. Darbs paņem visu enerģiju, tomēr brīvajās dienās kopā ceļojam. Ar mums brauc arī ome un opis. Cenšamies nebraukt nekur tālu, jo ar maziem bērniem grūti. Braucam uz Lietuvu un pa Latviju. Pēdējo reizi bijām Latgalē – tur dzīvo pavisam citi cilvēki: atraisīti, citādāki nekā kurzemnieki. Viņi aicina savā mājā un sēdina pie galda. Patīk aizbraukt un padzīvot mazos viesu namos ārpus pilsētām.”

Slēpošana

„Tas ir viens jaunatklājums. Vairākus gadus nebija īstas ziemas, šogad beidzot sagaidījām un aizbraucām uz vietējiem kalniem, bet sapratām, ka jābrauc tālāk. Slovākijā pavisam cita slēpošana, un tas bija tik aizraujoši, ka tagad to vien domāju, kā visiem sagādāt inventāru, lai nākamziem atkal varam braukt slēpot. Tur ir adrenalīns un mums nepierasti skati. Ļoti laba atpūta, nav dārgi, jo braucam paši un dzīve viesu namos ir lētāka nekā pie mums. Ja slēpošana padodas, tā aizrauj, un, ja izdodas nenokrist, tad pavisam liels prieks!”

Lāsma Reimane, Jura Rudakova arhīva un autore foto

MĀCĪT VADĪT AUTO KATRAM NAV PA SPĒKAM

Līdz pērnajam oktobrim automācības pasniedzējus un instruktorus sagatavoja biedrība *Latvijas Profesionālo autoskolu federācija*, tagad – *Mobilitātes izglītības un tehnoloģiju attīstības centrs*. Kopš tā laika noorganizētas divas grupas (ap 20 cilvēku), un oktobra otrajā pusē mācīties sāks vēl vismaz desmit cilvēku.

INTERESE NOPLOK

Kā stāsta Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) kvalifikācijas daļas priekšnieka vietnieks Aldis Bērziņš, interese iegūt pasniedzēja vai instruktora kvalifikāciju ir – par kursiem zvanot daudzi. Taču vēlāk nokomplektēt grupu ir grūti. Lai kā organizatori censtos, nav viegli izveidot saskaņotu nodarbību grafiku, kas atbilstu visu iespējām, jo daudzi strādā, brauc no reģioniem. Tāpēc pieprasījums nav tik liels, lai mācību rīkotājs nodarbotos tikai ar to. Šis darbs atmaksājas, ja grupā ir vismaz desmit kursantu. Dažiem jau pirms pieteikšanās ir vienošanās ar kādu autoskolu, kas sola nodrošināt ar darbu. Pēc CSDD novērojumiem, mācīt citiem braukt vēlas gan sievietes, gan vīrieši (viņu tomēr ir vairāk), kuri ir dažāda vecuma un profesiju pārstāvji.

STINGRĀKI NOTEIKUMI

Vēl viens pieprasījuma mazināša-

nās iemesls ir interesenta neatbilstība likuma prasībām, nepietiekama izglītība. Kādreiz par pasniedzēju vai instruktoru varēja kļūt gandrīz ikviens, kas to vēlējās, bija ieguvis tiesības un mācēja vadīt transportlīdzekli. Tagad ievērojami augusi satiksmes intensitāte, ar jaunām normām papildināti ceļu satiksmes noteikumi. Topošajam pasniedzējam jābūt 2. līmeņa augstākajai izglītībai, instruktoram – vismaz 1. līmeņa. Stingrāka ir arī kontrole par kursu norisi, apmeklējumu. Nepietiek ar interesi par auto un braukšanu – vajadzīgas vēl citas prasmes un rakstura īpašības: apķērība, pacietība, spēja saprasties, novērst konfliktus, saglabāt mieru neparedzētos apstākļos u.c. Gadās, ka mācīties nāk cilvēki ar 10–20 un vairāk gadu šoferu stažu, kuri uzskata, ka prot labi braukt un spēj mācīt to citiem. Braukusi bez avārijām. Lai iegūtu instruktora kvalifikāciju,

arī viņiem jākārto gan teorijas, gan braukšanas eksāmens. Dažam ar noteikumu un satiksmes drošības ieviešanu tā bijis, kā bijis.

STRĀDĀT NETURPINA

A.Bērziņš piebilst, ka kvalifikāciju ieguvuši ļoti daudzi, bet liela daļa šajā profesijā nestrādā. Vairāk aizbraukuši uz ārzemēm, varbūt darbs izrādījies par grūtu, atalgojums par mazu u.tml. Kvalifikācijas apliecība tiek izsniegta pieciem gadiem. Pēc tam atestācijas eksāmens CSDD jākārto neatkarīgi no tā, vai šajā darbā ir strādāts. „Tā ir nopietna profesija,” tā A.Bērziņš. „Autoskolā strādā pedagogi, turklāt instruktori strādā bīstamās situācijās. Viņiem ne tikai jāmaca kursantam pareizi braukt un uz ceļa uzvesties pieklājīgi, bet vienlaikus arī jāvēro citu satiksmes dalībnieku rīcība, ātri jāreaģē.”

Automācības pasniedzēja un instruktora kvalifikācija

- ◆ To var iegūt Rīgas Tehniskajā universitātē. Tur kurss pēc Ministru kabineta noteikumiem nr. 358 organizē biedrība *Mobilitātes izglītības un tehnoloģiju attīstības centrs*.
- ◆ Par pasniedzēju vai instruktoru var kļūt no 24 gadiem, ja pretendents atbilst šādām prasībām:
  - pasniedzējam programmā *Ceļu satiksmi reglamentējošie normatīvie akti un ceļu satiksmes drošība* – ir 2. līmeņa augstākā profesionālā izglītība un vismaz trīs gadu B kategorijas transportlīdzekļu vadītāja stāžs;
  - pasniedzējam programmā *Tehniskā informācija un autopārvadājumi* – ir 2. līmeņa augstākā profesionālā izglītība, B, C un D kategorijas tiesības;
  - instruktoram – ir vismaz 1. līmeņa augstākā profesionālā (koledžas) izglītība, vismaz trīs gadu B kategorijas vadītāja stāžs.
- ◆ Kursos jāapgūst satiksmes noteikumi un drošība, transportlīdzekļu vadītāju mācību metodika, praktiskā pedagogija autovadītāju apmācībā, braukšanas nodarbības (instrukturim) u.c. Tiek uzdoti mājasdarbi, zināšanas tiek pārbaudītas.
- ◆ Ja kurss noklausīts, mājasdarbi ieskaitīti un ieskaite nokārtota, kursants CSDD liek valsts eksāmenu, kuram ir teorētiskā un praktiskā daļa (instrukturim).
- ◆ Satiksmes noteikumu pasniedzējam kursi maksā 750 eiro, braukšanas instruktoram – 1350 eiro.
- ◆ Pēc CSDD ziņām, šīgada pirmajā pusē strādājuši 387 pasniedzēji un 762 instruktori, taču kvalifikāciju ieguvuši ir daudz vairāk.
- ◆ Nodarbinātības valsts aģentūras vakanču bāzē pašlaik autovadītājiem vai pasniedzējiem piedāvājuma nav. Sludinājumu portālos redzams, ka palaikam kāda autoskola šādus speciālistus meklē.

Nav grūts, bet atbildīgs

Kuldīgas uzņēmumā *Modra autoskola* ceļu satiksmes noteikumus un autovadīšanu vairākus mēnešus māca divi jauni speciālisti: Klāvs Maulis un Ģirts Perševics. Abiem tā nav pirmā profesija – viņi pārkvalificējušies.

MĀCĪJĀS EKONOMIKU

K.Maulis Latvijas Universitātē studējis ekonomiku, taču specialitātē šeit atbilstošu darbu nav atradis un sešus gadus pavadījis Norvēģijā. Atgriezies dzimtenē, nedaudz pastrādājis par kurjeru, bet darba devējs nav pildījis vienošanos. Uzzinājis, ka *Modra autoskola* paplašina štatus, sazinājies ar īpašnieku Modri Viti, pabraukājis līdz nodarbībās un nolēmis pamēģināt. Tad ieguvis gan teorijas pasniedzēja, gan braukšanas instruktora kvalifikāciju. Viņa pirmie kursanti eksāmenus jau sekmīgi nokārtojuši.

PALĪDZ KĀ POLICISTAM

Ģ.Perševics beidzis Valsts policijas koledžu un jau 13 gadus strādā par jaunāko inspektoru. Pirms vairākiem gadiem sarunā ar bijušo kolēģi M.Viti ieminējies, ka labprāt pastrādātu par autovadītānu instruktoru, bet tobrīd darba piedāvājuma nav bijis. Kad tas radies, Rīgā pieteicies kursos un nu divus mēnešus, kā pats saka, no pamatprofesijas brīvajā laikā māca citiem braukt. Instruktoram darbs palīdzot kā policistam labāk izprast situācijas uz ceļa, īpaši Kuldīgā, kur dažkārt cilvēki brauc pēc ieraduma, nevis noteikumiem. „Auto vadīšanai svarīgas trīs daļas: ceļu

satiksmes noteikumi, drošība un satiksmes organizācija. Ja kāda nav izpildīta, piemēram, zīme novietota nepareizi, tad instruktora uzdevums ir saprotami to izskaidrot no visiem aspektiem,” tā Ģ.Perševics.

NODER VISS

Kursi abiem bijuši ļoti intensīvi: sešas nedēļas gandrīz katru dienu vajadzējis būt Rīgā. Tie, kuri nevar to savienot ar darbu, mācās ilgāk. Jāmācās daudz, tostarp psiholoģija. Tad vēl fizikas likumi par inerci, centrālās u.tml., automašīnas uzbūve, pedagogija, likumi. Jāizbrauc 20 obligātās mācību stundas, jo ne jau visi, kuri it kā brauc labi, dara to pēc noteikumiem. Gala eksāmenā vērtēta gan jaunā instruktora braukšanas prasme, gan māca nodot to citiem, kā arī novērtēt viņu rīcību uz ceļa. Puiši atzīst, ka, mācot jaunus autovadītājus, no apgūtā noder viss.

KREISĀ ROKA GARĀKAI!

„Balss nav jāpaceļ – ir pedāļi, lai izvairītos no nepareizas rīcības. Instruktoram kreisā roka garāka par labo, lai pagrieztu stūri, ja to nedara kursants,” nosmej Ģirts. Pieredze policijā viņu norūdījusi. Bet Klāvs atzīst, ka, piesakoties darbam, jūties nobi-

Jaunie automācības instruktori Ģirts Perševics un Klāvs Maulis atzīst, ka profesija nav fiziski smaga, toties prasa psiholoģisku piepūli.

gies: „Teicu: ja sākšu smēķēt, tad šo darbu beigšu. Bet nav bijusi vajadzība to darīt, tāpat ar nervu sistēmu viss kārtībā. Ir ļoti svarīgi, lai pats skolotājs pēc dabas ir mierīgs.” Ģirts piebilst: „Grūti pateikt, kāds cilvēks nevar kļūt par automācības instruktoru. Mums grupā bija dažādi cilvēki – no bruņotajiem spēkiem un citām profesijām un ar atšķirīgu dzīves pieredzi.”

JĀBŪT SAPROTOŠAM

Gan Klāvu, gan Ģirtu (jau agrā bērnībā) braukt mācījis tēvs. Tagad audzēkņu vidū ir gan tādi, kuriem vēl nav 18, gan vidējā un vecākā paaudze. Jaunieši varbūt ātrāk apgūst braukšanu, tomēr lielas atšķirības neesot. Viss atkarīgs no individuālajām spējām. Grūtākais ir sākums – iemācīt automobili sajūst. Kad tas izdodas, tālākais padodas pats. Bet, ja jāmaca cilvēks, no kura savulaik

mācījušies paši? Ģirts teic, ka tas nav šķērslis – galvenais, lai būtu sapratne. Viņš šobrīd māca braukt savu kādreizējo kultūrvēstures skolotāju.

SATIKSMES KULTŪRA UZLABOJAS

Kāpēc daudzi, īpaši jaunieši, par satiksmes noteikumiem aizmirst, kad saņemta vadītāja apliecība? „Nevis aizmirst, bet tos ignorē, jo blakus vairs nav instruktora, kas aizrāda,” skaidro Ģirts. „Tad pašam jāatbild, bet atbildības izjūta katram sava. Tomēr šķiet, ka braukšanas kultūra nu jau pat Rīgā sāk uzlaboties. Ja cilvēks nav pieklājīgs nevienā jomā, tāds nebūs arī satiksmē. Vienīgi tad, kad jāiegūst autovadītāja tiesības, viņš saņem, bet vēlāk ieradumi atgriežas.”

KURIOZI – IERASTA LIETA

Klāva praksē kā kuriozi biju-

šas situācijas, kad krustojumā vai pirms cita manevra kursants apjūk, aizver acis un rokas no stūres atlaiž. Mašīna brauc savu gaitu, bet inspektoram nekavējoties jāreaģē.

Ģirtam pārpratumi gadījušies Piltenes ielas apļveida krustojumā. Kad kursantam saka – jānogriežas trešajā izbrauktuvē, bet tagad jābrauc taisni, viņš parasti uztraukumā sadzird tikai pēdējo vārdu un brauc taisni. Jaukt labo un kreiso pagriezīenu esot parasta lieta – bieži vien labāk ar roku parādīt, kurp jānogriežas. Tāpat vēl jāsaprotas ar citu satiksmes dalībnieku uzskatu: ja brauc auto ar mācību zīmi, tur būs problēmas. „It kā tiesības ieguvušie būtu piedzimuši ar stūri rokās, turklāt kursanti reizēm brauc labāk par profesionāļiem.”

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

PĀRDOD

Pārdod **DĀRZU** d/b Kurzemīte, Kļavu alejā 9 (zeme 710 m², ir vasaras mājiņa, elektrība, aka, siltumnīca). Cena pēc vienošanās. Tālr. 29506545.

Lēti – **OPEL ASTRA CARAVAN**. Tālr. 22009726 vai 29181475.

VELOSIPĒDUS. Tikai šomēnes atlaide 20–40%! Liepājas iela 52, Kuldīga.

Veikalā *Dagus*, Liepājas ielā 51, apjomīgas sieviešu **VIRŠJAKAS**, kleitas, bikses, apavi. Segas.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žaļūziju piedāvājums. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638, Gravas iela 1 (*Elvi*), tālr. 28378818.

Skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 27885688.

MALKU – skaldītu un klučos. Tālr. 27811870.

Meža **MALKU**: skaldītu vai klučos, 6,5 m³ – 170 eiro. Tālr. 24957247.

SIA *Nams 95* pārdod aku un kanalizācijas **GRODUS**. Septembrī īpašas cenas. Piegāde, izkraušana. Tālr. 26548736, 29106589.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv!

SACENSĪBAS**Fiziskajām nodarbēm – jā!**

Sākoties jaunajam mācību gadam, atsāksies arī Kuldīgas novada skolēnu sacensības dažādos sporta veidos, kuras organizē sporta skola. Piedāvājums plašs – atliek piedalīties.

Sacensību sākums 10.00.

SEPTEMBRĪ

11.IX Krauju priedēs – riteņbraukšana.

18.IX A.Grundmaņa stadionā – futbols (2006.–2009., 1999.–2002.).

21.IX Pilsētas estrādē – olimpiskās dienas stafete un vingrošana (sākums 9.30).

25.IX A.Grundmaņa stadionā – futbols (2003.–2005.).

NOVEMBRĪ

6.XI manēžā – veiklības stafete (2007.–2008., 2009.–2010.).

13.XI sporta namā (Virkas ielā) – basketbols (1999.–2002.).

27.XI sporta namā – basketbols (2003.–2005.).

DECEMBRĪ

4.XII manēžā – sacensības pirmsskolas izglītības iestādēm.

JANVĀRĪ

22.I Kuldīgas un Vārmes sporta hallē – tautas bumba (2007.–2009.).

PĒRK

SIA *Lāses AM* par augstu cenu iepērk **LIELLOPUS** kautsvārā un **CŪKAS** dzīvsvārā. Piedāvājam piemaksas par lopu skaitu. Transports bez maksas. Tālr. 29353243, e-pasts: lasas@inbox.lv.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *AIBI* iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TELUS, JĒRUS**. Par augstām cenām iepērk arī gaļas šķirnes lopus eksportam. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20238990.

SIA *Valinda* pērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 27806461.

VĒLAS ĪRĒT

Vienistabas **DZĪVOKLI**. Tālr. 23309519.

MEKLĒ DARBU

Sertificēta **AUKLĪTE**. Tālr. 28259519.

TRAKTORUS, piekabes, inventāru, vieglos auto. Tālr. 26104984.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī apgrūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirmsas visā Kurzemē. Kārtojamos dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

Uzņēmums izstrādā un pērk mežus. **SAMAKSA UZREIZ**. Tālr. 26814441.

Ozola, oša, bērza **ZĀĢBAĻĶUS, MAL-KU**. Tālr. 29428876.

Pērk ozola un oša **ZĀĢBAĻĶUS**, ozola un oša kamīna malku (3 m). Tālr. 29997742.

Briežu **RAGUS**. Tālr. 29886349.

GAILENES, braucu pie klienta, 24/7. Sīkāk pa tālr. 24914134.

ĀBOLUS sulai, braucu pakalpojumus 500 kg. Sīkāk pa tālr. 24914134.

SIA LATEIRA**pērk CIRSMAS, MEŽA ĪPAŠUMUS.**

- Palīdz noformēt dokumentus,
  - veic cirsmu iestigošanu, dastošanu, novērtēšanu.
- Tālr. 63428509, 27020562, 29997742, fakss 63428523, e-pasts: info@lateira.lv.

SVEASKOG BEZ MAKSAS ATTĪRA NO KRŪMIEM laukus un citas aizaugušas platības. **PĒRK** zarus, cirsmu atlikumus, šķeldojamo materiālu. **ĀTRA SAMAKSA.**

25 622 293 (Āris)

VIRTUVĒ

Katrina Spuleniece-Aišpure, uztura speciāliste

BUMBIERU ČATNIJS

Vajadzēs: 300 g nomizotu bumbieru bez serdēm, 100 g brūkleņu, 100 g sīpola, 2 ķiploka daiviņas, čili pulveris, maltu ingveru, dažus svaiga timiāna zariņus, 20 g cukura, 1 tēj.k. sāls, melnos piparus, 100 ml ūdens. **Kā pagatavot:** visu nomizo un sagriež, sastāvdaļas liek katliņā un uzvāra. Pēc tam karstumu samazina un turpina vārīt 30–40 minūtes, līdz bumbieri ļoti mīksti. Pasniedz ar gaļas ēdieniem, īpaši cūkgaļu un medījumu. Labi garšos arī ar sieru.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko B, BE, C, CE kursu Kuldīgā, Pētera ielā 5. Izmanīto iespēju! Mācīs C, CE kursu, kurus atbalsta firmas *Apdars* un *BCL Serviss*. Tālr. 26120089, 23071223.

JOGA iesācējiem. Kuldīgā, 1905. gada ielā 5, sētas namā, 11. septembrī 19.00 bezmaksas lekcija. Tālr. 29330833.

Visu veidu **JUMTU MAINĀ**, fasādes siltināšana un citi darbi. Materiālu piegāde. Tālr. 24848162.

SILTINĀM ēku ārsienas gaisa spraugas. Tālr. 28445867.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS – STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA *Energoparks* tīra **APAUGUMU**, pērk zarus šķeldošanai, kā arī gatavu šķeldu un skaidas. Tālr. 28813110.

Mobilais **GATERIS**. Tālr. 26648839.

LĪDZJŪTĪBAS

*Kam, vējiņi, tu nolauzi
Dīzeno ābelīti;
Kam, Dieviņ, tu paņēmi
Mīļu vārdu devējiņu.*

/T.dz./

Skumju brīdī esam kopā ar Gaidu Piļķi, māmiņu zemes klēpī guldot.

Skrundas pirmsskolas izglītības iestādes *Liepziņi* kolektīvs

*Paliec, māt, smaidā, paliec glāstā,
Paliec jaukajā bērniības stāstā.*

/O.Lisovska./

Izsakām līdzjūtību Agnesei un pieredzīgajiem, no mammas atvadoties. *Pilādziņa* kolektīvs

VAJADŽĪGI

Gvido Judeiks meklē slimnieces **KOPĒJU** Ventspils novadā. Darbs mainās pa nedēļām un ar dzīvošanu uz vietas. Sīkāk pa tālr. 20096683.

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

307_{Lv}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava telefona

BUMBIERU SALĀTI AR VALRIEKSTIEM UN ZILO SIERU

Vajadzēs: 3–4 saujas jaukto salātu (vai salātu lapas), 1 lielu bumbieri, 150 g zilā siera, 4–6 šķēles bekona vai vītīnāta šķiņķa, 70–100 g grauzdētu valriekstu; mērcei: 2–3 ēd.k. baltvīna etiķa, 6 ēd.k. olīveļļas, 1–2 tēj.k. sinepju, 1 tēj.k. medus, sāli, svaigi maltus melnos piparus. **Kā pagatavot:** uz liela šķiņķa, bļodā vai uz atsevišķiem šķiņķiem liek salātu lapiņas, virsū – gabaliņos sagrieztu bumbieri, vītīnāto šķiņķi vai apceptu bekona, sadrupinātu zilo sieru un grauzdētus valriekstus. Kārtīgi sajauc mērcei sastāvdaļas, pārlej salātiem.

Inta Jansone

VĀRDA DIENAS

No 10. līdz 16. septembrim
 10. Jausma (51), Albertīne (14)
 11. Signe (1625), Signija (285)
 12. Erna (448), Evīta (3721), Eva (2827)
 13. Iza (10), Izabella (365)
 14. Sanīta (5102), Santa (5747), Sanda (876), Sanija (760), Sandija (459)
 15. Sandra (8395), Gunvaldis (93), Gunvaris (3), Sondra (64)
 16. Asja (272), Asnate (98), Dāgs (48)

Populārākie: Sandra un Gunvaldis.

Kā romāna varonei

Sandra Rubīne, SIA Arsa L īpašniece:

– Pēc mammas stāstītā, kad piedzimu, populārs bijis romāns, kurā viena no varonēm bijusi Sandra. Nosaukumu romānam neatceros, bet laikam jau daudzām jaunajām mammām tas patīcis, jo pie tāda vārda tikušas vairākas manas vienaudzes. Bērniņā nebiju sajūsmā par to, jo bija jāreķinās, ka klasē būsim vairākas ar šādu vārdu. Kad skolotāja pie tāfeles sauca Sandru, vairākas gaidījām, kura būs tā laimīgā. Augstskolā kursā un grupā arī bijām divas Sandras, abas dzīvojam kopmītnēs vienā istabiņā. Es biju tumšmate, viņa – gaišmate, tā mūs arī sauca – par tumšo un gaišo Sanču. Kad gribēja mūs abas kaut kur pasaukt, tad tā arī teica, lai nāk Sančas. Mans vārds uz mīļvārdiņiem nevedina, ir stingrs, ar burtu r. Tas, ka Sandru ir tik daudz, nodrošina to, ka ik pa laikam ir kāds pārpratums vai pārsteigums. Nesen saņēmu vatsapā ziņu, lai nosūtu paraudzījumus. Nesapratu, kādus. Izrādījās, ziņa bija domāta citai Sandrai, kas arī ir tā cilvēka kontakts.

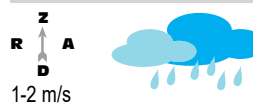

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 10. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 13 st. 12 min.
 Saule lec 6.44, riet 19.56.

Naktī +13°...+14°

Dienā +15°...+20°

RĪT, 11. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 13 st. 7 min.
 Saule lec 6.46, riet 19.53.

Naktī +13°...+14°

Dienā +14°...+16°

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE

/11.-17. septembris/

Jolanta Hercenberga, astroloģe

Aunīem klapatas var sagādāt nepabeigti darbi un nenokārtotas attiecības. Kaut arī domas aizklīdušas filozofiskā apcerē, ar skubu jāķeras klāt darāmajam. Pašdisciplīna būs lielākais izaicinājums.

Vērši būs pavisam tuvu tam, ko sirds sen kārojusi, tik jāpārkāpj pašam suņa astes galam. Nekas pats no sevis nenotiks, tādēļ mērķu labad jāuzņemas iniciatīva.

Dvīņiem jāizlemj tas, kas ilgstoši nodarbinājis prātu, lai dzīvi ievirzītu citā gultnē. Jauns iesākums, uzdrīkstēšanās un ceļš pretī ideāliem atmaksāsies.

Vēžiem mīlas lietās skaidri nosacījumi un atklāta izrunāšanās būs labsajūtas garantants. Caur puķēm teiktais un smalki mājienu

var tikt pārprasti – no tiem jāizvairās.

Lauvas, sasmēlušās sauli, mēfīsies darbos. Šīs tas jāpiespicē naudas pelnīšanā, bet lielākā enerģijas deva veltāma bērniem un dzīvesbiedram. Ģimene burtiski pieprasīs uzmanību.

Jaunavām draugu pulciņš paplašināsies, kopā dzims labas idejas, kā saturīgi un aizraujoši pavadīt laiku. Sabiedriski un politiski aktīvie viegli iegūs domubiedrus un popularitāti.

Svari iesaistīsies norisēs, kas vairo labo un rūpējas par dzīves pabērniem, dzīvniekiem, dabu vai mieru pasaulē. Iespējams tālāks ceļojums.

Skorpioniem izkristalizēsies viedoklis, kam jāpievērš lielāka uzmanība un kas ir mazsvarīgāk, lai no tā bez nožēlas atteiktos. Tā dienu ritms kļūs rimtāks.

Strēlniekiem pavērsieni var dzīves kuģi iestūrēt plašākos

ūdeņos. Stingra turēšanās pie plāna mazina spēju saskatīt pārmaiņu pozitīvo nolūku, bet tāds ir, tādēļ jārikojas elastīgi.

Mežāžiem pirmām kārtām jādomā par sevi, lai gan palīdzības lūdzēju un to, kuri piespēlē jaunus pienākumus, netrūks. Organisma atbilde uz pārpūli var būt niķošanās, tādēļ jāpārkārto dienas režīms un uzturs.

Ūdensvīriem netrūks radošuma, lai atrisinātu sarežģītas situācijas. Pozitīva domāšana un viegla attieksme pret dzīvi stimulēs iet uz priekšu.

Zivīm var labpatikt apgriezti uz papēža un doties citā virzienā. Pierunāšana turēties pie vecā nepārliecinās, jo viņas jūt, ka šis ir lielo iespēju laiks.

Čika laiks:
 11.IX 12.58 – 12.IX 6.59,
 14.IX 7.37 – 7.57,
 16.IX 10.56 – 11.54.

KONKURSS

Tēlotājmākslas spēle

173. kārtā

Šis renesanses laika itāļu mākslinieks (1404–1472) bija enciklopēdistis, gleznotājs, dzejnieks, valodnieks, arhitekts, mūziķis, filozofs, kā arī kriptogrāfs. Dzimis Dženovā, studējis Boloņas universitātē. Vienā no saviem darbiem pirmoreiz zinātniski pētījis perspektīvas izmantošanu glezniecībā. Kriptogrāfijā viņš ir polialfabētiskā šifra izgudrotājs. Plānojis baznīcas un pilis Romā, Rimīni, Florencē un Mantujā. Rakstījis lugas, filozofiskus un reliģiskus traktātus. Pirmās itāļu valodas gramatikas autors.

Atbildes gaidām līdz 12. septembra 11.00: Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

172. kārtas atbilde: Kurts Hermanis Eduards Kārlis Jūliuss Švīters, Attēls ar gaismu centrā, 1919.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Indra Ābelīte, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Pīters Dāls (Peter Dal), Mārcis Kalējs.

AUTOSPORTS

Jauno panākumi Latvijā un Lietuvā

Jaunajiem autokrosa braucējiem no Kuldīgas augusta izskaņa un septembra sākums aizvadīts sacensībās Latvijā un Lietuvā, kur abas reizes iegūtas augstas vietas.

Latvijas autokrosa čempionāta 4. posmā 26. augustā Smiltē ar nevainojamu sniegumu startēja desmit gadus vecā Baiba Sileniece. Bagiju Beta ieskaitē šoreiz trasē devās 11 dalībnieku. B.Sileniecei ātri braucieni padevās jau laika kontrolē, kurā iegūta 1. vieta, kā arī visās trīs kvalifikācijas kārtās, kurās finišēts pārliecinošā vadībā. Šie panākumi deva tiesības finālā stāties pirmajā starta pozīcijā. Starts padevās, ļaujot kuldīdzniecei finišēt 1. vietā. Bēgot no konkurentiem, tostarp gan no Latvijas, gan Lietuvas, B.Sileniece finālā sasniedza ātrāko apla laiku.

Laika kontroles brauciens izdevās arī sešus gadus vecajam Renāram Rungēvicam, kurš ierindojās 3. vietā. Pirmajā kvalifikācijā viņam 3. vieta, otrajā reizē viņš saskārās ar konkurentu un finišu nesasniedza, bet 3. kvalifikācijā ieguva 8. vietu. Finālā R.Rungēvicam augstā 6. vieta.

1. septembrī Akmenē aizvadīts Žemaitijas–Kurzemes kausa 4. posms, kurā uz starta izgāja vien četri braucēji. B.Sileniecei abās kvalifikācijas reizēs iegūta attiecīgi 3. un 2. vieta, līdz ar to finālā braucēja stājās trešajā starta pozīcijā. Kamēr kuldīdzniece cīnījās ar braucēju tobrīd otrajā pozīcijā, tikmēr līderis jau bija atrāvis un pietrūka laika viņu noķert. Baibai finālā 2. vieta. Pēc šī

Par desmitgadīgās Kuldīgas autokrosa braucējas Baibas Silenieces panākumiem priecājas mamma Ilze Vigante un tētis Kaspars Silenieks.

posma viņa ir pārliecinoša Žemaitijas–Kurzemes kausa kopvērtējuma līdere, un tas ļauj pēdējā posmā nēstartēt.

Par patīkamu pārsteigumu laika kontrolē parūpējās mazais Renārs, kurš ieguva 1. vietu. Arī pirmajā kvalifikācijā kuldīdznieks bija pirmais, bet otrajā – trešais. Tika nolemts finālā pāeksperimentēt ar tehniku, taču tas neattaisnojās, un braucējs ierindojās 4. vietā.

Edgars Peterlevics Baibas Silenieces arhīva foto

TENESIJS VILJAMSS
 DAILES TEĀTRIS
KAISLES VILCIENS
 / EKS-"ILGU TRAMVAJS" 2 DAĻĀS /
 PIRMIZRĀDE / 2018. GADA 19. SEPTEBRĪ
 / REŽISORS / REGNĀRS VAIVARS
 / SCENOGRĀFI / REGNĀRS VAIVARS, TOMS GRINBERGS
 / LOMAS / ANETE KRASOVSKA, IEVA FLORENCE, GINTS GRĀVELIS, KASPARS ZĀLE
 / KOSTĪMU MAKSĻNIECI / MADARA BOTMĀNE
 / GAISMU MAKSĻNIEKS / HARIJS ZALĪTIS
 Luga „Kaisles vilciens” tiek izrādīta saskaņā ar vienošanos ar „The University of the South”, Sewanee, Tennessee
 Informācija pa tālr. 67294444 Kases darba laiks: 10.00–19.00; S., Sv. 11.00–18.00 www.dailsteatris.lv